

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

22 juli 2003

ONTWERP VAN DECREET

houdende maatregelen tot behoud van erfgoedlandschappen

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	13
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	23
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen	35
Advies van de Raad van State	51
Ontwerp van decreet	63

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE BESPREKING

De Raad van Europa heeft op 20 oktober 2000 in Firenze de landschapsconventie goedgekeurd, één van de ondertekenende landen was België. De Vlaamse regering heeft op 13 december 2002 het Europees Landschapsverdrag principieel goedgekeurd. De Commissie Buitenlandse en Europese Aangelegenheden van het Vlaams Parlement heeft op 24 juni 2003 unaniem ingestemd met de goedkeuring van het Europees Landschapsverdrag. Dit toont aan dat deze nieuwe maatregelen te situeren zijn in een Europese context. Het is een tendens in nagenoeg heel Europa om de identiteit van onze landschappen te bewaren en te herstellen. Het erfgoed- of cultuurhistorische aspect is in die context heel belangrijk, hoewel in sommige landen vanzelfsprekend ook het natuurlijke aspect (natuurlandschappen) zeer belangrijk wordt geacht. Voor Vlaanderen met zijn historische cultuurlandschappen is het normaal dat het cultuurhistorische aspect één van de hoofduitgangspunten is. Hoewel de verschillende landen ook verschillende methoden gebruiken, wordt tot een gelijkaardige besluitvorming gekomen : het cultuurhistorische of erfgoedaspect van het landschap is zodanig belangrijk dat het voor de toekomstige generaties behouden moet blijven en zelfs hersteld moet worden. De draagkracht is de bevolking zelf die wenst te leven in herkenbare, historisch gegroeide karakteristieke landschappen met hun eigen verschijningsvorm en identiteit.

Tweede grote tendens is de vaststelling dat het aspect landschap op een bepalende wijze in de ruimtelijke ordening moet aan bod komen. De meeste landschapsdeskundigen en -wetenschappers vinden dat dit uitgangspunt momenteel nog onvoldoende is ingeburgerd. De integratie van de landschapszorg in de ruimtelijke ordening is dus het grote objectief in heel Europa en één van de hoofddoelen van de Europese landschapsconventie, samen met een goed beheer. Het erfgoedlandschapsdecreet past volledig in dit verhaal, omdat ook hier het goed beheer en een constructieve samenwerking voor goede integratie van het landschap in de ruimtelijke ordening de twee grote doelstellingen zijn. Vlaanderen past zich hiermee in in een Europese context.

De resultaten van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen en

het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg zijn, voor wat betreft het aspect landschapszorg, vrij bescheiden.

De totale oppervlakte van alle beschermde landschappen bedraagt slechts ongeveer 2,7 % van het Vlaamse Gewest. Dat is weinig voor een toepassing gedurende meer dan een halve eeuw.

De beschermingsprocedure in het decreet vereist dat de beschermingsbesluiten individueel betekend worden aan alle betrokken eigenaars, wat het moeilijk maakt grote landschappen te beschermen. Een procedurefout is immers vlug gemaakt, en heeft normalerwijze tot gevolg dat de totale bescherming door de Raad van State onwettig wordt verklaard. De toepassing van het huidige instrumentarium kan de 2,7 % op korte termijn dus niet noemenswaardig vergroten.

Daarenboven is het beschermd statuut van deze landschappen in vele gevallen precair. Vele beschermingsbesluiten, genomen onder de wet van 7 augustus 1931, werden met succes aangevochten bij de Raad van State of blijken nadien door de burgerlijke of de strafrechter onwettig te worden verklaard wegens procedurefouten. Dit hypothekeert voor een deel de werking van het huidige decreet.

Het landschap staat vanuit verschillende hoeken onder een toenemende zware druk. Vele landschapswaarden dreigen verloren te gaan, vooreerst omdat vele beschermingswaardige landschappen nog niet zijn beschermd, en ten tweede omdat de juridische bescherming van de beschermde landschappen precair is. De beleidsnota "Monumenten, Landschappen en Archeologie 2000-2004" staat daarom een activering van de landschapszorg voor.

Landschappen hebben immers een erfgoedwaarde, vanuit natuurwetenschappelijk, historisch, esthetisch of sociaal-cultureel oogpunt. Zij zijn als het ware een boek waarin de wisselwerking doorheen de tijd tussen de natuur en de mens vervat ligt. Natuurlijk is het ene landschap waardevoller dan het andere. Door de landschapsatlas ontstond een beter zicht op de zeer waardevolle landschappen (in de atlas onder meer aangegeven als relictzones en ankerplaatsen). Deze landschapsatlas is echter een momentopname binnen de huidige tijdsgeest op basis van het wetenschappelijk materiaal dat momenteel beschikbaar is. Zo wordt vooral het cultuurhistorische gezichtspunt belicht. Met andere woorden : ook daarbuiten zijn er nog landschappen die bescherming verdienen, onder meer vanuit andere invalshoeken dan de cultuurhistorie. De landschapszorg is dus toe aan een inhaalbeweging, die

nu kan opgestart worden omdat de wetenschappelijke basis daarvoor is gelegd.

In de loop der jaren zullen wetenschappelijk onderbouwde actualisaties van de landschapsatlas noodzakelijk zijn ten gevolge van de dynamiek van het landschap. Erfgoedwaarden kunnen hierdoor verdwenen zijn. Andere erfgoedwaarden kunnen inmiddels ontdekt zijn door nieuwe informatie en gewijzigde wetenschappelijke inzichten.

Daarom moet de landschapszorg worden ingeschakeld in het streven naar een vereenvoudiging van de regelgeving, zoals wordt voorgestaan in de beleidsverklaring van de Vlaamse regering. Dit houdt onder meer in dat moet gestreefd worden naar een integratie van de landschapszorg in de ruimtelijke ordening.

Door het voorliggend voorontwerp van decreet wordt het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, bij het decreet houdende diverse bepalingen van 8 december 2000 en bij het decreet van 21 december 2001, aangevuld met een deel over het behoud van erfgoedlandschappen.

Nieuw voor de landschapszorg is het behoud van erfgoedlandschappen, via de tussenstap van aanduiding van ankerplaatsen. Enerzijds is het de bedoeling door algemene decretale voorschriften een juridisch kader te scheppen voor het behoud van en de zorg voor de landschapskenmerken en landschapswaarden van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen. Anderzijds moet de aanduiding van de ankerplaatsen medebepalend zijn voor het behoud van die kenmerken en waarden bij het opstellen van ruimtelijke uitvoeringsplannen die geheel of gedeeltelijk in ankerplaatsen gelegen zijn. Vanaf de opname in de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden deze ankerplaatsen erfgoedlandschappen genoemd.

Op die manier wordt een integratie van de landschapszorg in de ruimtelijke ordening voorgestaan.

Even belangrijk is dat de maatregelen inzake het beheer van beschermde landschappen (oprichting van een beheerscommissie, opstellen van een beheersplan, verlenen van een onderhouds- en landschapspremie) ook van toepassing worden voor erfgoedlandschappen. Er dient benadrukt te worden dat het ultieme doel in dit proces het gepaste beheer voor het landschap is.

Bovendien blijft het hoofdstuk met de maatregelen voor algemene landschapszorg van onverminderde toepassing.

Hoe verloopt de aanduiding van ankerplaatsen ?

De ankerplaatsen worden aangeduid bij besluit van de Vlaamse regering, op grond van wetenschappelijke criteria. Deze aanduiding houdt een aflijning en een opsomming van de typische landschapskenmerken en -waarden in.

Er zijn twee stappen : een voorlopige en een definitieve aanduiding.

Het is de bedoeling de ankerplaatsen, zoals afgebakend in de Landschapsatlas, aan te duiden. Het gaat om ongeveer 220 000 ha (16,25 % van het Vlaamse Gewest). Vanuit de definitie van ankerplaats¹ en de wetenschappelijke benadering van hun opname in de landschapsatlas zijn dit algemeen de meest waardevolle landschappelijke plaatsen. Daarnaast bestaan er nog andere landschappen die men wel als waardevol kan aanzien doch niet noodzakelijk aan de hoge standaard voldoen. Zo bijvoorbeeld is op de gewestplannen ongeveer 25 % van het Vlaamse Gewest als landschappelijk waardevol agrarisch gebied bestemd. Men heeft ook nog een aanzienlijk aantal beschermde en beschermingswaardige landschappen buiten die ankerplaatsen omdat ook in de relictzones van de landschapsatlas, maar ook daarbuiten

1 Ankerplaatsen zijn complexen van gevarieerde erfgoed-elementen die een geheel of ensemble vormen, dat ideaal-typische kenmerken vertoont omwille van de gaafheid of representativiteit, of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving (bijvoorbeeld als blikvanger). Algemeen zijn dit de meest waardevolle landschappelijke plaatsen.

bijvoorbeeld om wetenschappelijke redenen², er op kleinere schaal waardevolle landschappen voorkomen die beschermingswaardig zijn. Door de definitie en de methodologie van de afbakening van de ankerplaatsen in de landschapsatlas gaat het bijna steeds om landschappen van enige omvang en met een ruimtelijke impact. In de relictzones kunnen op kleinere schaal of in eerder afgescheiden delen beschermingswaardige landschappen voorkomen. Zo zijn kleinere landschappen binnen stedelijke of verstedelijkte context niet in de landschapsatlas opgenomen omdat ze geïsoleerd liggen van de open-ruimte-gebieden.

Hier is als belangrijk aandachtspunt nog aan toe te voegen dat de Landschapsatlas als globale inventaris van waardevolle en gave landschappelijke plaatsen een tijdsdocument is waarbij nieuwe inzichten, evoluties in het landschap en de invulling van leemten in de kennis op termijn tot aangepaste resultaten kunnen leiden. Hiervoor moeten dan de nodige beleidsconclusies kunnen getroffen worden.

Bij het aanduidingproces is een bestuurlijke advisering voorzien, maar geen openbaar onderzoek. Een openbaar onderzoek is alleen aan de orde bij de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen volgens de geëigende procedure.

In het voorontwerp van decreet zijn in hoofdstuk IV een aantal decretale algemene voorschriften inzake behoud van erfgoedlandschappen vastgelegd. Deze gelden vanaf de definitieve aanduiding voor de administratieve overheid, als rechtssubject en als beslissende instantie, voor wat betreft aanvragen van de administratieve overheid.

Vanwege het algemeen karakter van de decretale voorschriften inzake behoud van erfgoedlandschappen en het onvoldoende inzicht in de land-

schapswaarden bij de meeste plaatselijke besturen, wordt ten aanzien van de aangeduide ankerplaatsen voorzien dat de administratie bevoegd voor de landschappen³ bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen een advies gevraagd wordt. Het is de bedoeling dat de administratie bevoegd voor landschappen de vertaling doet van de landschappelijke kenmerken, gevolgd door een voorstel van stedenbouwkundige voorschriften. Dit advies is bedoeld om op een constructieve wijze mee te werken aan de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Het advies is dan ook niet bindend.

Verhouding tussen behoud van erfgoedlandschappen en beschermde landschappen

Indien een beschermd landschap ook aangeduid is als ankerplaats (en erfgoedlandschap) wordt aan de strengere voorschriften die gelden door de bescherming als landschap geen afbreuk gedaan. Het is immers onaanvaardbaar dat dit decreet zou leiden tot een achteruitgang van het bestaande beschermingsniveau inzake reeds beschermde landschappen.

In de toekomst zal uiteraard minder gebruik gemaakt worden van de bescherming als landschap, wegens de hoger vermelde nadelen ten opzichte van de techniek van de aanduiding van ankerplaatsen en van erfgoedlandschappen. De bescherming als landschap mag niet totaal worden uitgeschaald. Het spoor van beschermde landschappen dient immers nog gevolgd te worden als het zeer kwetsbare landschappen betreft.

Het is dus de bedoeling dat de techniek van de aanduiding van ankerplaatsen en van erfgoedlandschappen de hoofdtechniek wordt. Maar tegelijkertijd zullen binnen en buiten de erfgoedlandschappen de klassieke beschermingen als landschap toegepast blijven worden om de kans op het behoud beter te garanderen of de kwetsbare landschappen zowel inhoudelijk als door hun omgeving tijdig of meer doelgericht (met specifieke beschermingsmaatregelen) te vrijwaren. Wanneer blijkt dat de juridische instrumenten vanuit de ruimtelijke planning ontoereikend zijn voor het integrale behoud van een erfgoedlandschap kan er geopteerd worden voor de klassieke bescherming als landschap van het geheel of delen ervan. Als voorbeeld kunnen we hier een specifiek beschermingsvoorschrift nemen dat nodig is voor een welbepaald landschapselement dat maar op één plaats voorkomt.

² Bij de totstandkoming van de landschapsatlas heeft men doelbewust het natuuraspect niet betrokken, tenzij het om geomorfologische eenheden of elementen ging met structurende of geopatrimoniumwaarde voor het landschap (bijvoorbeeld landduincomplexen, oude rivierarmen) of tenzij het om een traditioneel landgebruik ging dat eveneens bepalend is voor het landschap (bijvoorbeeld heidegebieden). Dat die aspecten ook een waardevolle vegetatie of fauna en flora tot gevolg hebben, werd niet mee in het inventarisatie- en het afwegingsproces opgenomen. Dit maakt het document complementair met aanverwante beleidsdomeinen zoals natuurbehoud en zachte recreatie en biedt zo een eigen invalshoek en een toegevoegde waarde aan de verschillende beleidsinitiatieven in de open ruimte.

Hoewel die optie zeker de toegevoegde waarde van het document betekent, is hiermee echter een probleem gecreëerd in verband met het decreet houdende bescherming van landschappen. Dit decreet geeft ook de natuurwetenschappelijke waarde van een landschap aan als criterium voor een bescherming. Die natuurwetenschappelijke waarde wordt nergens in het decreet of in de begeleidende teksten beperkt tot het fysisch-geografisch aspect.

³ In het voorontwerp van decreet staat telkens wanneer de administratie bevoegd voor landschappen bedoeld wordt, zoals elders in het decreet van 16 april 1996: "de Vlaamse regering of haar gemachtigde." Deze bevoegdheid wordt echter van oudsher gedelegeerd aan de administratie bevoegd voor landschappen.

Vergelijking beschermingstechniek voor aanduiding ankerplaatsen - aanduiding erfgoedlandschappen versus beschermde landschappen

1. Algemeen

Beschermde landschappen	Ankerplaatsen / erfgoedlandschappen
totale oppervlakte nu 2,7 %	totale oppervlakte +/- 16,25 %
sectorale landschapszorg	integrale landschapszorg, ingebed in de ruimtelijke ordening

2. Aanduiding

Beschermde landschappen	Ankerplaatsen
<u>Criteria</u>	<u>Criteria</u>
natuurwetenschappelijk historisch esthetisch sociaal-cultureel + overgangszone	natuurwetenschappelijk historisch esthetisch sociaal-cultureel ruimtelijk-structurerend
<u>Inhoud besluit</u>	<u>Inhoud besluit</u>
redenen benaming en plaatsbeschrijving beschermingsvoorschriften doelstellingen beheer plan	waarden benaming en landschapskenmerken aanduiding
<u>formele aspecten</u>	<u>formele aspecten</u>
voorlopig (12 maand) en definitief besluit per landschap advies besturen (60 dagen) advies KCML openbaar onderzoek individuele betekening publicatie uittreksel in B.S.	voorlopig (12 maand) en definitief besluit door de Vlaamse regering per landschap of voor diverse advies besturen (60 dagen) advies KCML (90 dagen) geen openbaar onderzoek betekening gemeenten en provincies publicatie uittreksel in B.S.

3. Rechtsgevolgen

Beschermde landschappen	Ankerplaatsen / erfgoedlandschappen
<u>Bescherming</u>	<u>Bescherming</u>
algemene decretale beschermingsvoorschriften	algemene decretale voorschriften
ook bijzondere beschermingsvoorschriften in individueel besluit	rechtsgevolgen voor administratieve overheid (als rechtssubject en als beslissende instantie voor wat betreft aanvragen van de administratieve overheid) vanaf definitieve aanduiding ankerplaatsen

bindend advies AML bij vergunningen

(niet-bindend)advies AML bij opmaak ruimtelijke uitvoeringsplannen tot aanduiding erfgoedlandschappen

beheer

beheer

register en herkenningsteken

register en herkenningsteken

mogelijkheid beheercommissie en beheersplan, premies, enzovoort

mogelijkheid beheercommissie en beheersplan, premies, enzovoort in erfgoedlandschappen

schadevergoeding

planschaderegeling in ruimtelijke ordening voor erfgoedlandschappen

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit artikel vergt geen commentaar.

Artikel 2

Er wordt omwille van de structurele duidelijkheid een hernummering doorgevoerd van de artikelen en hoofdstukken van het decreet van 16 april 1996, gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, bij het decreet houdende diverse bepalingen van 8 december 2000, bij het decreet van 21 december 2001 en bij de decreetswijzing betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 19 juli 2002.

Artikel 3

De doelstelling van het decreet van 16 april 1996 wordt verruimd tot het behoud van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen.

Tevens wordt toegevoegd dat het landschap een essentieel bestanddeel is van de leefwereld van de volkeren, als uitdrukking van de verscheidenheid van hun gemeenschappelijk cultureel en natuurlijk erfgoed en als basis van hun identiteit. Deze bepaling zet de algemene bepaling van het Europees Landschapsverdrag (artikel 5, a) om in een Vlaamse juridische bepaling. Deze bepaling stelt het algemene principe vast dat tot doel heeft de dimensie 'landschap' te integreren in alle aspecten met betrekking tot het grondgebied. Bovendien stelt het Europees Landschapsverdrag dat 'landschap' meegenomen moet worden bij elke algemene afweging ter voorbereiding van een beslissing. Dit is een algemene bepaling zonder rechtsgevolgen.

Inderdaad vormt de zorg voor het gemeenschappelijk erfgoed een belangrijke grondslag van het milieubeleid en de ruimtelijke ordening. Hierbij wordt aangesloten bij de definities en de doelstellingen van de Europese conventie met betrekking tot het landschap, het Europees Landschapsverdrag, dat ondertussen door 24 lidstaten werd ondertekend, waaronder België. Het principe van voorontwerp van decreet geeft in belangrijke mate uitvoering aan dit verdrag, inzonderheid artikel 5 ('een landschapsbeleid te ontwerpen en in de praktijk om te zetten, met het oog op de bescherming, het beheer en de inrichting van landschappen door het invoeren van specifieke maatregelen', 'het landschap te integreren in het beleid van ruimtelijke ordening') en artikel 6 (onder meer 'elke onderkenaar verbindt zich ertoe objectieven in verband met landschapskwaliteit te formuleren voor omschreven en beoordeelde landschappen, na raadpleging van de bevolking, overeenkomstig artikel 5.c.')

Artikel 4

Er wordt verduidelijkt dat met de termen 'ruimtelijk uitvoeringsplan' wordt verwezen naar het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. Ook de definitie van 'administratieve overheid' wordt overgenomen uit dit decreet.

Gelet op de invoering van een tweede spoor (ankerplaatsen-erfgoedlandschappen) voor de 'bescherming' van landschappen is het belangrijk het begrip 'beschermde landschap' te definiëren, om het onderscheid tussen het eerste en het tweede spoor te verduidelijken.

Gelet op de verruiming van de doelstelling van het decreet is het aangewezen de definities van de 'ankerplaats' en 'erfgoedlandschap' toe te voegen. De definitie van 'ankerplaats' is een definitie op basis van de wetenschappelijke definitie uit de landschapsatlas. De definitie van 'erfgoedlandschap' verwijst naar aanduiding in de ruimtelijke uitvoeringsplannen en plannen van aanleg.

Artikel 5

Het artikel 12 van het landschapsdecreet wordt geactualiseerd ten gevolge van de wetgeving ruimtelijke ordening en natuurdecreet, voor wat betreft de definitief vastgestelde natuurrichtplannen.

Artikel 6

Dit artikel voegt een nieuw hoofdstuk over het behoud van erfgoedlandschappen toe aan het decreet van 16 april 1996. Het bevat de hierna volgende artikelen 15 tot 30.

Met het behoud van erfgoedlandschappen wordt zowel de instandhouding, het herstel en het beheer van erfgoedlandschappen bedoeld.

Afdeling 1 ; Stap 1 : Aanduiding van ankerplaatsen

Artikel 15

Dit artikel bevat de wetenschappelijke criteria, die bepalend zijn om een landschap aan te duiden als ankerplaats. Onder meer ruimtelijk-structurende waarden zijn belangrijke erfgoedwaarden. Zij kunnen gerangschikt worden naast de natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarden, die in dit artikel worden vermeld. Omwille van een analoge regeling wordt, wat betreft de criteria, aangesloten bij de regeling voor de beschermde landschappen, aangevuld met de ruimtelijk-structurende waarden. De ankerplaatsen zijn echter van een andere schaal. Over het algemeen zijn ze groter dan een gemiddeld beschermd landschap.

De mogelijkheid voor het aanduiden van een overgangszone wordt niet voorzien. De ankerplaatsen zijn in vele gevallen omvangrijke landschappen die een ensemble vormen waarin eventuele overgangszones samen met kernzones kunnen voorkomen. Zij worden evenwel niet als zodanig als overgangszone geïdentificeerd en maken integraal deel uit van de ankerplaats.

Artikel 16

Dit artikel houdt de mogelijkheid in om de ankerplaatsen ofwel per ankerplaats afzonderlijk, ofwel voor meerdere ankerplaatsen (bijvoorbeeld per provincie of per cluster) aan te duiden.

Artikelen 17 tot 23

Deze artikelen bevatten de procedure, die geïnspireerd is op de procedure voor de bescherming als

landschap, doch verschilt op diverse punten (waaronder de inhoud van het aanduidingsbesluit, geen openbaar onderzoek, adviestertermijn Koninklijke Commissie, publicatie, enzovoort). Voor een overzicht kan worden verwezen naar de tabel bij de algemene bespreking. De besluiten tot aanduiding worden enkel aan de gemeenten per aangetekend schrijven toegestuurd om geen misverstanden te doen ontstaan. Alle andere betrokken administratieve overheden krijgen het ontwerp op een meer informele wijze toegestuurd.

De algemene decretale voorschriften inzake behoud van erfgoedlandschappen, zoals bepaald in artikel 23, gelden voor de definitief bij besluit van de Vlaamse regering aangeduide ankerplaatsen voor de administratieve overheid, als rechtssubject en als beslissende instantie voor wat betreft aanvragen van de administratieve overheid.

Bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning moeten de burger, noch de vergunningverlenende overheid rekening houden de aangeduide ankerplaatsen. Als het echter een aanvraag van bijvoorbeeld een gemeente, AWV of Aquafin betreft, dan dient zowel de aanvragende overheid of instantie als de vergunnende overheid rekening te houden met de aangeduide ankerplaatsen.

Artikel 24

Dit artikel bepaalt dat de primauteit van de ruimtelijke ordening blijft gelden. De aanduiding als ankerplaats kan enkel een verfijning van de ruimtelijke bestemming inhouden, maar kan de ruimtelijke bestemming niet onmogelijk maken. Een bestemming als woongebied, agrarische zone, industriegebied en dergelijke, zal deze bestemming behouden. Deze bestemming wordt niet gewijzigd door de aanduiding als ankerplaats.

Eveneens kan de uitvoering van definitief vastgestelde natuurrichtplannen door de aanduiding van ankerplaatsen niet onmogelijk gemaakt worden.

Artikel 25

Dit artikel bepaalt dat de aangeduide ankerplaatsen geen beoordelingsgrond vormen voor een stedenbouwkundige vergunning, uittreksel en attest, een planologisch attest, een milieuvergunning en een natuurvergunning, behalve wanneer de aanvrager de administratieve overheid is.

Artikel 26

Dit artikel richt zich tot de administratieve overheid (een gedefinieerd begrip), als rechtssubject en als beslissende instantie voor wat betreft aanvragen van de administratieve overheid.

De administratieve overheid die werken en handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, en die redelijkerwijze kan vermoeden dat de waarden en de typische landschapskenmerken van een ankerplaats met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden, in de onmiddellijke omgeving daardoor kunnen worden vernietigd of ernstig geschaad, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijze van hem kunnen worden gevergd om de vernietiging of ernstige schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen.

In dit artikel wordt een zorgplicht inzake definitief aangeduide ankerplaatsen ingebouwd. Deze zorgplicht houdt een middelenverbintenis in en richt zich tot de administratieve overheid. Zij is vergelijkbaar met artikel 14 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Het is daarbij onder meer de bedoeling dat nieuwe bouwwerken, voor zover toelaatbaar, goed landschappelijk worden ingepast.

De verschillende vergunningverlenende of toezichthoudende overheden hebben in dit proces een belangrijke verantwoordelijkheid. Zij moeten zowel bij het toezicht als bij het uitvoeren van eigen werken de zorg voor de ankerplaats in acht nemen. Ook bij het verlenen van vergunningen moet die zorg in acht genomen worden. Ook dient een aan de bedoelde ankerplaats aangepaste inrichting en bebouwing zoveel mogelijk te worden nagestreefd.

Het is tevens geïnspireerd door de regeling in artikel 16 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 6 van de Habitatrichtlijn en buitenlandse regelingen (zoals § 8 van het Bundesnaturschutzgesetz in Duitsland).

Het beoogt een structurering van de belangenafweging (bijvoorbeeld infrastructuur, gemeenschapsvoorzieningen, natuur) bij beslissingen die een nadelige invloed kunnen hebben op de aangeduide ankerplaatsen, en de voorkoming, de beperking en het herstel van schade aan aangeduide ankerplaatsen.

Het artikel geldt zowel ten aanzien van individuele beslissingen als algemene beslissingen. Onder meer valt daaronder : de vaststelling of goedkeuring van plannen die de administratieve overheid kunnen binden, zoals ruimtelijke uitvoeringsplannen en ruilverkavelingsplannen, een besluit tot het subsidiëren van bepaalde openbare projecten, een vergunningsbesluit, enzovoort.

Bovendien zal de overheid schadebeperkende en compenserende (herstel-, vervangende) maatregelen moeten opleggen. In het voorbeeld van het doorvoeren van een recreatieproject in een waardevol valleilandschap kan dit bijvoorbeeld inhouden dat groenschermen worden aangebracht en voorzieningen worden aangebracht om het waterpeil in de rest van de vallei niet te beïnvloeden, waardevolle planten en dieren worden opgespoord en "verhuisd" (schadebeperkend) en dat elders in de vallei het landschap wordt hersteld (compensatie). Gans dit artikel wordt nader uitgewerkt in een uitvoeringsbesluit.

Om dit systeem werkbaar te maken is een gepaste begeleiding van die overheden nodig. Die begeleiding kan tot stand komen door een algemeen overlegmodel waarbij op Monumenten en Landschappen een beroep kan gedaan worden indien nodig of gewenst. Er wordt echter geen individuele adviesverstrekking in het vergunningstelsel voorzien.

Afdeling 2 ; Stap 2 : Erfgoedlandschappen

Artikel 27

De definitief aangeduide ankerplaatsen zijn de sectoriële voorstellen voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere beleidsplannen.

De advisering door de administratie bevoegd voor landschappen bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg waarbinnen (een gedeelte van) een ankerplaats ligt, zal geregeld worden via een wijziging van het besluit van 11 mei 2001 tot aanwijzing van de instellingen en administraties die adviseren over voorontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen. In haar advies dient de administratie te waken over de duurzame instandhouding van de landschapskenmerken van de ankerplaats, en het behoud of de versterking van de waarden van de ankerplaats. Minstens moet de administratie erop toezien dat de aanduiding van de ankerplaats mee wordt genomen in de af-

weging, samen met de algemene decretale voorschriften inzake behoud van ankerplaatsen.

Het is de bedoeling dat de administratie bevoegd voor landschappen de vertaling doet van de landschappelijke kenmerken, gevolgd door een voorstel van stedenbouwkundige voorschriften. Hiervoor kunnen eventueel nadere regels vastgesteld worden. Vanaf de opname in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg van de aangeduide ankerplaatsen (of delen ervan) worden deze ankerplaatsen (of delen ervan) erfgoedlandschappen genoemd.

Er dient benadrukt te worden dat het ultieme doel in dit proces het gepaste beheer voor het landschap is. De aanduiding van ankerplaatsen is een belangrijke tussenstap in dit gegeven.

De erfgoedlandschappen worden in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg in overdruk aangeduid, niet als bestemming. Elk erfgoedlandschap dat in overdruk afgebakend wordt, overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg, wordt van rechtswege beschouwd als een erfgoedlandschap in de zin van dit decreet.

De volgens artikel 21 definitief aangeduide ankerplaats vervalt van rechtswege voor zowel het onderdeel waarvoor nadien een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg in werking treedt als voor het onderdeel dat opgenomen was in de voorlopige vaststelling, maar niet behouden is bij de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan of het plan van aanleg. Vanaf de inwerkingtreding van een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg komt de daarin voorziene afbakening van een erfgoedlandschap in de plaats van de aanduiding als ankerplaats. Het betreft hier enkel de delen van een ankerplaats die meegenomen zijn in het afwegingsproces bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg. De aanduiding en het statuut van een ankerplaats of een deel ervan vervalt van rechtswege indien bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg, blijkt dat de ankerplaats of dat deel ervan niet in de afbakening van het erfgoedlandschap opgenomen is. Voor een ankerplaats met een oppervlakte van bijvoorbeeld 100 ha waarvan 30 ha in de perimeter van een ruimtelijk uitvoeringsplan valt, houdt dit het volgende in : indien bij het afwegingsproces bij de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan 3 ha niet opgenomen wordt als erfgoedlandschap, en indien na het openbaar onderzoek bijkomend 1 ha niet langer als erf-

goedlandschap afgebakend is, dan is na de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan 26 ha van de ankerplaats al als erfgoedlandschap aangeduid en zijn de resterende 4 ha binnen de perimeter van het ruimtelijk uitvoeringsplan niet langer aangeduid als ankerplaats, noch zijn ze erfgoedlandschap. De overige 70 ha van de ankerplaats blijven definitief aangeduid als ankerplaats, met de bijhorende rechtsgevolgen.

Artikel 28

Iedereen die werken en handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent in een erfgoedlandschap, en die redelijkerwijze kan vermoeden dat de waarden en de typische landschapskenmerken ervan zoals bepaald in het van toepassing zijnde ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg, kunnen worden vernietigd of ernstig geschaad, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijze van hem kunnen worden gevegd om de vernietiging of ernstige schade te voorkomen, te beperken of indien dit niet mogelijk is, te herstellen.

In dit artikel wordt een zorgplicht inzake erfgoedlandschappen ingebouwd. Deze zorgplicht houdt een middelenverbintenis in. Zij is vergelijkbaar met artikel 14 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Het is daarbij onder meer de bedoeling dat nieuwe bouwwerken, voor zover toelaatbaar, goed landschappelijk worden ingepast.

De verschillende vergunningverlenende of toezichthoudende overheden hebben in dit proces een belangrijke verantwoordelijkheid. Zij moeten zowel bij het toezicht als bij het uitvoeren van eigen werken de zorg voor de erfgoedlandschap in acht nemen. Ook bij het verlenen van vergunningen moet die zorg in acht genomen worden. Ook dient een aan de bedoelde erfgoedlandschap aangepaste inrichting en bebouwing zoveel mogelijk te worden nagestreefd.

Artikel 29

Dit artikel betreft een klassiek voorschrift, vergelijkbaar met artikel 14 van het decreet van 16 april 1996 dat geldt ten aanzien van beschermde landschappen.

De aandacht dient gevestigd op het onderscheid tussen de drie paragrafen van dit artikel.

De eerste paragraaf bevat een verbod op de vernietiging of de wijziging van de waarden en de typische landschapskenmerken van een erfgoedlandschap. Over welke ingrepen dit gaat zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld, onder meer aan de hand van de opgenomen typische landschapskenmerken in het besluit van de Vlaamse regering. Gezien het uiteenlopend karakter van de erfgoedlandschappen, is het ondoenbaar en ook niet zinvol dit voorschrift in het voorontwerp van decreet verder te detailleren.

De administratieve overheid speelt hierin een grote rol omdat ze mede verantwoordelijk wordt gesteld voor de naleving van dit verbod binnen het werkingsveld van haar bevoegdheden (in toepassing van artikel 26). Bij de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg waarin erfgoedlandschappen afgebakend worden, wordt deze algemene bepaling vertaald in stedenbouwkundige voorschriften. Vanaf dat moment is de wetgeving ruimtelijke ordening van toepassing. Wenst men hieraan wijzigingen aan te brengen, dan zal de volledige procedure van de wijziging van het ruimtelijke uitvoeringsplan doorlopen moeten worden.

Enkel werken of handelingen die op grond van andere bepalingen één of andere toestemming tot, toelating van of melding aan de overheid behoeven, vallen hieronder. Het gaat hierbij vooreerst uiteraard om de werken of handelingen die zullen gespecificeerd worden in de stedenbouwkundige voorschriften ter behoud van het erfgoedlandschap. Daarnaast gaat het ook om werken of handelingen die op grond van andere wetgevingen een of andere toelating behoeven (zoals een stedenbouwkundige vergunning, een milieuvergunning, een natuurvergunning, enzovoort).

Een gepast toezicht van de bevoegde overheid en van andere toezichthoudende overheden die in een erfgoedlandschap werkzaam zijn, is noodzakelijk om tijdig te kunnen ingrijpen en ongewenste zaken te voorkomen of te stoppen.

De tweede paragraaf maakt artikel 26 met betrekking tot de schaderegeling van overeenkomstige toepassing op de erfgoedlandschappen.

De derde paragraaf bevat een gemotiveerde ontheffingsregeling voor het verbod uit de eerste paragraaf.

Artikel 30

Voor zover ten opzichte van deze voor ankerplaatsen en erfgoedlandschappen strengere voorschriften gelden voor beschermde landschappen, wordt daaraan geen afbreuk gedaan. Het is immers onaanvaardbaar dat dit decreet zou leiden tot een achteruitgang van het beschermingsniveau inzake landschappen dat reeds bestond, zoals hoger werd vermeld.

Naar de toekomst toe zal uiteraard minder gebruik gemaakt worden van de bescherming als landschap, wegens de hoger vermelde nadelen ten opzichte van de techniek van de aanduiding van ankerplaatsen en van erfgoedlandschappen. De bescherming als landschap mag echter niet totaal worden uitgeschakeld, nu er nog geen ervaring bestaat over de doeltreffendheid van de nieuwe techniek van de aanduiding van ankerplaatsen en van erfgoedlandschappen.

Artikel 7

Het hoofdstuk over het register en herkenningsteken is van overeenkomstige toepassing op de ankerplaatsen en de erfgoedlandschappen.

Artikelen 8, 9 en 10

Het beheerluik is van overeenkomstige toepassing op de erfgoedlandschappen. Enkel de regeling over de schadevergoedingsregeling is niet van toepassing, omdat de planschaderegeling uit de ruimtelijke ordening van toepassing is in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Het gegeven van de ankerplaatsen wordt enkel opgenomen in het afwegingskader bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan, de finaliteit blijft echter een uitvoering in het kader van de ruimtelijke ordening.

Artikel 11

In het te hernummeren artikel 19, tweede lid, van het decreet van 16 april 1996 wordt het toegangsrecht van de administratie verruimd tot ankerplaatsen en erfgoedlandschappen.

In hetzelfde artikel wordt in § 2 het toegangsrecht van de Koninklijke Commissie verruimd tot de ankerplaatsen en erfgoedlandschappen.

Artikel 12

Er wordt in het te hernummeren artikel 20, § 1, van het decreet van 16 april 1996 één strafbepaling toegevoegd om de handhaving van het behoud van erfgoedlandschappen mogelijk te maken. Het is niet de bedoeling een repressief beleid te voeren, maar wel om de juridische draagkracht te voorzien om het erfgoedlandschappenbeleid te voeren, zoals verwoord in de toelichting van artikel 27. Als de kenmerken en de waarden van een ankerplaats op een gepaste manier zijn vertaald in een ruimtelijk uitvoeringsplan, wordt de handhaving, met uitzondering van de zorgplicht volgens artikel 28, vanaf dat ogenblik vanuit de wetgeving ruimtelijke ordening toegepast.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd
en Ambtenarenzaken,*

Paul VAN GREMBERGEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende maatregelen tot het behoud van erfgoedlandschappen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

§ 1. In het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 19 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001 en 19 juli 2002, worden de volgende artikelen opnieuw genummerd :

1° artikel 18bis wordt artikel 19 ;

2° artikel 18ter wordt artikel 20 ;

3° artikel 18quater wordt artikel 21 ;

4° artikel 18quinquies wordt artikel 22 ;

5° artikel 18sexies wordt artikel 23 ;

6° artikel 19 wordt artikel 42 ;

7° artikel 20 wordt artikel 43 ;

8° artikel 21 wordt artikel 44 ;

9° artikel 22 wordt artikel 45.

§ 2. In hetzelfde decreet worden in artikel 18ter, dat artikel 20 wordt, de woorden "artikel 18bis" vervangen door de woorden "artikel 19".

§ 3. In hetzelfde decreet worden de volgende hoofdstukken opnieuw genummerd :

1° hoofdstuk Vbis wordt hoofdstuk VI ;

2° hoofdstuk VI wordt hoofdstuk VIII ;

3° hoofdstuk VII wordt hoofdstuk IX.

Artikel 3

§ 1. Aan artikel 2 van hetzelfde decreet worden na de woorden "beschermde landschappen" de woorden ", ankerplaatsen en erfgoedlandschappen" toegevoegd.

§ 2. Aan hetzelfde artikel wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Landschappen behoren tot het gemeenschappelijk erfgoed van de mens, waarvan het behoud belangrijk is voor iedereen."

Artikel 4

Aan artikel 3 van hetzelfde decreet worden 8°, 9°, 10° en 11° toegevoegd, die luiden als volgt :

"8° ruimtelijk uitvoeringsplan : een ruimtelijk uitvoeringsplan zoals bedoeld in artikel 37 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening ;

9° administratieve overheid : het Vlaamse Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut en de andere besturen die onderworpen zijn aan het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest ;

10° ankerplaats : een gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaal-typische kenmerken vertoont vanwege de gaafheid of representativiteit, of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving ;

11° erfgoedlandschap : een ankerplaats of deel ervan die volgens de procedures van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening of het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 aangeduid is in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg ;

Artikel 5

Artikel 12, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"De besluiten tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap hebben een individueel karakter en fungeren als aanvulling en verfijning op de sectoriële wetgevingen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, noch de realisatie van de definitief vastgestelde natuurrichtplannen onmogelijk maken."

Artikel 6

Aan hetzelfde decreet wordt hoofdstuk VII toegevoegd, dat luidt als volgt :

"HOOFDSTUK VII

Behoud van erfgoedlandschappen

Artikel 24

De Vlaamse regering kan een landschap, dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarde, aanduiden als ankerplaats.

Artikel 25

De aanduiding van ankerplaatsen kan gebeuren per ankerplaats afzonderlijk of voor meerdere ankerplaatsen.

Artikel 26

De Vlaamse regering stelt de aanduiding voorlopig vast.

Dit besluit vermeldt per ankerplaats :

- 1° de benaming van de ankerplaats ;
- 2° de waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben ;
- 3° de landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden ;
- 4° een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft.

Het besluit tot voorlopige aanduiding wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Artikel 27

Het besluit tot voorlopige aanduiding vervalt van rechtswege indien binnen een termijn van maximaal twaalf maanden geen besluit tot definitieve aanduiding is genomen.

Artikel 28

Het besluit tot voorlopige aanduiding wordt met een aangetekende brief voor advies voorgelegd aan de bestuurlijke entiteiten bevoegd voor ruimtelijke ordening, landinrichting, economie, natuurbehoud, bosbeheer, landbouw, waterbeheer, toerisme en recreatie, en infrastructuur, en aan de gemeente(n) en provin-

cie(s) in kwestie. Binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap mag de aangetekende brief worden vervangen door een elektronisch bericht. De Vlaamse regering kan hierover nadere regels vaststellen.

Deze adviezen worden binnen zestig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of de datum van het elektronisch bericht, uitgebracht, zo niet worden ze geacht gunstig te zijn.

Het besluit tot voorlopige aanduiding is en blijft ter inzage op het gemeentehuis.

Artikel 29

Vervolgens wordt het besluit tot voorlopige aanduiding met de voormelde adviezen aan de Koninklijke Commissie voor een met redenen omkleed advies aan de Vlaamse regering gezonden met een aangetekende brief of in een elektronisch bericht.

Het advies wordt binnen negentig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of de datum van het elektronisch bericht, uitgebracht, zo niet wordt het geacht gunstig te zijn.

Artikel 30

De Vlaamse regering stelt het besluit tot definitieve aanduiding vast.

Dit besluit vermeldt per ankerplaats :

- 1° de benaming van de ankerplaats ;
- 2° de waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben ;
- 3° de landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden ;
- 4° een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft.

Het besluit tot definitieve aanduiding wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Het besluit tot definitieve aanduiding wordt met een aangetekende brief bezorgd aan de gemeenten en de provincies.

Het besluit tot definitieve aanduiding is en blijft ter inzage op het gemeentehuis.

Artikel 31

De Vlaamse regering kan een besluit tot voorlopige of definitieve aanduiding geheel of gedeeltelijk opheffen of wijzigen. Daartoe wordt dezelfde procedure en vorm als voor de voorlopige respectievelijk definitieve aanduiding gevolgd.

Tot de publicatie in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve wijziging of opheffing blijven de rechtsgevolgen van het vorige besluit van kracht.

Artikel 32

Vanaf de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve aanduiding gelden voor de administratieve overheid de rechtsgevolgen, bepaald in artikel 36, in artikel 39 en in artikel 41 van dit hoofdstuk.

Artikel 33

De besluiten tot voorlopige of definitieve aanduiding als ankerplaats fungeren als aanvulling en verfijning op de sectoriële wetgevingen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, noch de realisatie van de definitief vastgestelde natuurrichtplannen onmogelijk maken.

Artikel 34

§ 1. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor werken en handelingen, bedoeld in de artikelen 99 en 101, noch voor het stedenbouwkundig uittreksel en attest, bedoeld in artikel 135, noch voor het planologisch attest bedoeld in artikel 145ter, noch voor de stedenbouwkundige vergunning bedoeld in artikel 193, § 2 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999, noch voor het stedenbouwkundig attest, bedoeld in artikel 63, § 1, 5° van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, uitgezonderd wanneer het een aanvraag betreft van de administratieve overheid.

§ 2. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor de milieuvergunning, bedoeld in het decreet betreffende de milieuvergunning van 28 juni 1985, uitgezonderd wanneer het een vergunningsaanvraag betreft van de administratieve overheid.

§ 3. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor natuurvergunning, bedoeld in de artikelen 9 en 13 van het decreet betreffende het natuurbewoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997, uitgezonderd wanneer het een vergunningsaanvraag betreft van de administratieve overheid.

Artikel 35

Iedereen die werken en handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, neemt zoveel als mogelijk zorg in acht voor de waarden en de typische landschapskenmerken van een ankerplaats met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden.

Artikel 36

De administratieve overheid moet in al haar beslissingen inzake een eigen werk of handeling, of inzake het verlenen van een opdracht daartoe, of inzake een eigen plan of verordening, die een ankerplaats nadelig kunnen beïnvloeden in de zin van artikel 35 van dit hoofdstuk :

1° voorkomen dat vermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk van een ankerplaats wordt veroorzaakt ;

2° door schadebeperkende maatregelen te nemen de betekenisvolle schade die aan de ankerplaats wordt aangebracht zo veel mogelijk beperken, en indien dit niet mogelijk is, herstellen en compenseren.

De administratieve overheid geeft in haar beslissingen aan hoe zij rekening heeft gehouden met de verplichtingen van dit artikel.

De Vlaamse regering stelt hierover nadere regels vast.

Artikel 37

De ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 30 van dit hoofdstuk, zijn de sectoriële voorstellen voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere beleidsplannen.

Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg vormen de ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 30 van dit hoofdstuk, mede de basis voor de aanduiding van de erfgoedlandschappen.

Elk erfgoedlandschap dat in overdruk afgebakend wordt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg, wordt van rechtswege beschouwd als een erfgoedlandschap in de zin van dit decreet.

De volgens artikel 30 definitief aangeduide ankerplaats vervalt van rechtswege voor zowel het onderdeel waarvoor nadien een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg in werking treedt als voor het onderdeel dat opgenomen was in de voorlopige vaststelling, maar niet behouden is bij de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan of het plan van aanleg.

Artikel 38

§ 1. De administratieve overheid mag geen werkzaamheden en handelingen ondernemen, noch toestemming of vergunning verlenen voor een activiteit die een erfgoedlandschap geheel of gedeeltelijk kan vernietigen of die een betekenisvolle schade kan veroorzaken aan de waarden en de typisch landschapskenmerken van een ankerplaats.

Artikel 36 is van overeenkomstige toepassing op de erfgoedlandschappen.

§ 2. In afwijking van § 1 kan een activiteit, waarvoor een vergunning of toestemming nodig is, die een erfgoedlandschap geheel of gedeeltelijk vernietigt of die een betekenisvolle schade kan veroorzaken aan de waarden of een typisch landschapskenmerk, bij afwezigheid van een alternatief, toch worden toegelaten of uitgevoerd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. In dat geval dienen alle schadebeperkende en compenserende maatregelen genomen te worden.

Artikel 39

Hoofdstuk IV van dit decreet is van overeenkomstige toepassing op de ankerplaatsen en erfgoedlandschappen.

Artikel 40

Hoofdstuk V van dit decreet, behoudens artikel 18, tweede lid, 18bis en 18ter, die artikel 19 en 20 worden, is van overeenkomstige toepassing op de erfgoedlandschappen.

Artikel 41

Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan strengere voorschriften vastgesteld voor voorlopige of definitief beschermde landschappen in of op grond van artikel 14 van dit decreet."

Artikel 7

In hetzelfde decreet worden in artikel 19 dat artikel 42 wordt, de woorden "Hij heeft toegang tot de in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermelde gebieden," vervangen door de woorden "Hij heeft toegang tot de landschappen die in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermeld zijn of tot de landschappen die in het besluit van de Vlaamse regering voorlopig of definitief aangeduid zijn als ankerplaats of tot de landschappen die in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend zijn als erfgoedlandschap."

Artikel 8

In hetzelfde decreet worden in artikel 19 dat artikel 42 wordt, de woorden " De leden van de Koninklijke Commissie hebben toegang tot de in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermelde gebieden," vervangen door de woorden "De leden van de Koninklijke Commissie hebben toegang tot de landschappen die in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermeld zijn of tot de landschappen die in het besluit van de Vlaamse regering voorlopig of definitief aangeduid zijn als ankerplaats, of tot de landschappen die in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg afgebakend zijn als erfgoedlandschap."

Artikel 9

In hetzelfde decreet worden in artikel 20, § 1 dat artikel 43, § 1 wordt, 8°, 9°, 10° en 11° toegevoegd, die luiden als volgt :

- "8° de administratieve overheid die, in strijd met artikel 35 van hoofdstuk VI, onvoldoende zorg in acht neemt voor de waarden en de typische landschapskenmerken van een ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden ;
- 9° de administratieve overheid die een beslissing treft in strijd met artikel 36 van hoofdstuk VI ;
- 10° de administratieve overheid die, in strijd met artikel 36 van hoofdstuk VI, nalaat de nodige voorkomings-, schadebeperkende of compenserende maatregelen te nemen of uit te voeren ;
- 11° iedereen die onvoldoende zorg in acht neemt voor de waarden en de typische landschapskenmerken van een overeenkomstig artikel 37 van hoofdstuk VI afgebakend erfgoedlandschap, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden."

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

***ADVIES OVER HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE
MAATREGELEN TOT BEHOUD VAN DE
ERFGOEDLANDSCHAPPEN***

Brussel, 9 oktober 2002

100902_AdviesErfgoedlandschappen

INLEIDING

De Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken vroeg de Raad advies over het ontwerp van decreet houdende maatregelen tot behoud van de erfgoedlandschappen.

In essentie wordt met dit decreet een activering beoogd inzake de bescherming van landschappen. Voorliggend ontwerp brengt in dit verband wijzigingen aan in het decreet betreffende de landschapszorg.

Deze activering wordt nodig geacht omdat via de huidige regeling inzake landschapszorg onvoldoende landschappen kunnen beschermd worden. Men wenst dan ook finaal het percentage beschermde oppervlakte in Vlaanderen op te trekken van 2.7% nu tot 16.25% in de toekomst. Dit laatste percentage is gebaseerd op de landschapsatlas. In deze atlas staan de waardevolle ankerplaatsen opgenomen die samen ongeveer 220 000 ha beslaan, of 16.25% van de Vlaamse oppervlakte.

De activering wenst men door te voeren via een versoepeling van de procedure, waarbij de aanduiding van ankerplaatsen en de vastlegging daarvan als erfgoedlandschappen in ruimtelijke uitvoeringsplannen het instrument worden. Men stelt dat de versoepeling van de procedure noodzakelijk is omdat de huidige procedure inzake bescherming zeer frequent aanleiding geeft tot niet bedoelde procedurefouten, waardoor de bescherming dikwijls met succes wordt aangevochten bij de Raad van State.

De procedurefouten hebben vooral te maken met het verplicht aangetekend in kennis stellen van de betrokken eigenaars, wat in de praktijk bijzonder moeilijk lijkt te zijn.

Met het aanduiden van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen wenst men af te stappen van de individuele betekening. De nieuwe regeling impliceert dat het volstaat dat de Vlaamse regering de ankerplaatsen aanduidt op basis van natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarde.

Vanaf de voorlopige aanduiding dienen alle administratieve overheden zich aan de rechtsgevolgen van deze aanduiding te houden. Bovendien zijn alle beheersmaatregelen die gelden voor een beschermd landschap eveneens van toepassing op een erfgoedlandschap.

Luidens de bijhorende memorie worden de rechtsgevolgen pas van toepassing voor de burger van zodra het landschap via een ruimtelijk uitvoeringsplan is vastgelegd als erfgoedlandschap. Men wenst met andere woorden een volledige afstemming te maken met de ruimtelijk ordening. Vanuit die optiek worden de rechtsgevolgen voor de burger alleen bekeken vanuit de implicatie van de bescherming voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning.

ADVIES

1. INTEGRATIE MET DE RUIMTELIJK ORDENING IS NOODZAKELIJK

De Raad stelt vast dat pas onlangs, via de wijzigingsdecreet van 21 december 2001, een grondige wijziging werd aangebracht aan de mogelijkheden inzake landschapszorg. Deze grondige wijziging werd toen als inhaaloperatie voorgesteld, welke zich kaderde in een meer integraal beleid inzake landschapszorg.

De decreetgever beoogde ook toen reeds een integratie van de landschapszorg in de ruimtelijke ordening. In de bijhorende memorie bij het wijzigingsdecreet van 21 december 2001 werd echter gesteld dat deze integratie niet mogelijk is, zodat via aanpassingen aan de bestaande wetgeving inzake landschapsbescherming moet verder gewerkt worden.

De vaststelling is nu dat men de integratie met de ruimtelijk ordening wel mogelijk acht.

In zijn advies¹ over bovengenoemd wijzigingsdecreet erkende de Raad de maatschappelijke waarde van landschapszorg in de zin van het behoud, het herstel en ontwikkeling van cultuurhistorische en esthetische landschapswaarden. Een specifieke regeling en specifieke activiteit vanwege het beleid voor de landschapszorg kan dan ook nuttig zijn.

De Raad ondersteunde bovendien ook de ontwikkelde visie dat een grotere integratie met andere beleidsvelden en specifiek deze met ruimtelijke impact nodig is, zoals het natuurbehoud en vooral de ruimtelijke ordening.

De Raad vindt het daarom in eerste instantie positief dat in voorliggend wijzigingsdecreet wel een integratie met de ruimtelijke ordening wordt nagestreefd.

De Raad meent wel dat er in dit verband een aantal fundamentele onzorgvuldigheden te melden zijn. Vooreerst wordt in het ontwerpdecreet gesteld dat de aanduiding als ankerplaats moet beschouwd worden als sectorale inbreng in het planningsproces van de sector monumenten en landschappen.

De Raad meent dat de sectorale inbreng in eerste instantie dient te gebeuren in de fase van de opmaak van de respectievelijke structuurplannen (Vlaanderen, provincies en gemeenten). Het is op dat niveau dat het maatschappelijk afwegingsproces

plaatsvindt met een uiteindelijke keuze uit de verschillende vragen ten aanzien van de ruimte.

De vaststelling is dat in het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen noch in het informatieve deel, noch in het indicatieve deel en noch in de bindende bepalingen sprake is van een oppervlakte te realiseren erfgoedlandschappen.

Dit moet dan ook een prioritair aandachtspunt zijn bij de opmaak van het nieuwe Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in 2007.

2. AANDUIDING VAN EEN ANKERPLAATS

De aanduiding als ankerplaats door een besluit van de Vlaamse regering wordt in het ontwerpdecreet als actie voorzien als een tijdelijke bewarende maatregel om te vermijden dat het betrokken landschap of dorpsgezicht onherstelbare schade zou oplopen in afwachting dat het in een ruimtelijk uitvoeringsplan is opgenomen als erfgoedlandschap. Luidens artikel 34 moet iedereen 'zoveel als mogelijk' zorg in acht nemen voor de integriteit, de waarden en de eigenheid van een ankerplaats. Bovendien moeten luidens artikel 35 de administratieve overheden in al hun beslissingen die de ankerplaats nadelig kunnen beïnvloeden, voorkomen dat vermijdbare schade optreedt of compenserende maatregelen voorzien.

In de mate dat het niet aanduiden van een locatie als ankerplaats een hypotheek zou leggen op de vastlegging als erfgoedlandschap in een RUP zou de Raad de redenering achter deze maatregel kunnen ondersteunen. De Raad formuleert hierbij volgende opmerkingen.

Vooreerst wijst de Raad op de in vorig punt gemaakte vaststelling dat de erfgoedlandschappen eerst dienen bevestigd te worden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Ten tweede vindt de Raad in de memorie onvoldoende informatie terug die aangeeft dat voor de bedoelde erfgoedlandschappen werkelijk het gevaar van onherstelbare schade aanwezig is.

Op basis van een onderzoek van de door de bevoegde administratie verstrekte informatie stelt de Raad vast dat het grootste deel van de geïdentificeerde landschappen reeds een zekere mate van bescherming genieten, waardoor acties die de waarde ervan in gevaar zouden brengen niet waarschijnlijk zijn.

¹ Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet houdende bescherming van landschappen, dd 11 september 2000

Zo stelt de Raad vast dat 92.6% van de in de atlas opgenomen erfgoedlandschappen een statuut hebben als open ruimte bestemming (zie bijlage Tabel 1). Ten aanzien van deze gebieden stelt zich de vraag of een tijdelijke bewarende maatregel via de aanduiding als ankerplaats werkelijk noodzakelijk is gelet op het huidig statuut van de gebieden.

Dit alles doet de Raad ertoe besluiten dat de tussenstap van aanduiding van ankerplaatsen bij besluit van de Vlaamse regering beter wordt weggelaten. De Landschapsatlas bevat deze ankerplaatsen al zodat deze rechtstreeks kunnen worden gebruikt als sectorale voorstellen en ook nu al is voor de meeste van deze ankerplaatsen voorzien in een bepaalde bescherming, bv. als vogel- of habitatrichtlijngebied, via internationale conventies zoals de Ramsar-conventie of via de aanduiding als ecologisch waardevol agrarisch gebied, e.d. .

3. GEEN BIJKOMENDE PLANLAGEN

De integratie met het ruimtelijk ordeningsbeleid impliceert dat de afweging geïntegreerd gebeurt en dat keuzen die een gevolg hebben op het ruimtegebruik via de ruimtelijke planning wordt vastgelegd. Pas dan gelden de rechtsgevolgen voor de burger. Bovendien wordt op deze wijze ook gegarandeerd dat de burger volkomen geïnformeerd is en kan reageren via de inspraakprocedures die voorzien zijn in het planningsproces.

Ook in dit ontwerpdecreet wordt gesteld dat de rechtsgevolgen voor de burger pas gelden van zodra het erfgoedlandschap is vastgelegd in een RUP.

Uit de planningspraktijk blijkt evenwel dat het onderscheid tussen rechtsgevolgen voor de overheid en deze voor de burger niet zo scherp te trekken zijn als hier wordt voorgehouden, waardoor vanaf de voorlopige aanduiding van een ankerplaats, zonder enige vorm van inspraak door de burger, in feite een bijkomende planlaag² wordt gecreëerd. Zowel voor de agrarische gebieden (53,2% - 117.000 ha) als voor het gedeelte woongebied (1.5% - 3107 ha) en het gedeelte bedrijventerrein (0.14% - of 311 ha) zal dit bijkomende verplichtingen en beperkingen kunnen impliceren, waardoor het in de ruimtelijke plannen voorziene functie niet of niet volledig kan gebeuren.

² Dit betekent dus dat bovenop de bestemmingsvoorschriften en eventueel geldende verordeningen bijkomende regels van toepassing worden. Er is hierbij bovendien geen koppeling aan specifieke bestemmingen (bv. natuurgebied, agrarisch gebied, ed. . Dit betekent dus dat een landschap in principe binnen elke bestemmingscategorie kan beschermd worden.

In de fase van de aanduiding als ankerplaats kan men geen beroep doen op de planschade en –batenregeling. Bovendien stelt zich de vraag of dit wel kan nadat het erfgoedlandschap is vastgesteld in een RUP. Immers het is niet zeker dat de vaststelling in een RUP van een erfgoedlandschap gepaard gaat met een bestemmingswijziging die het recht op planschade doet ontstaan. Ook de gebruiksbeperking van agrarische gebieden die zou voortvloeien uit de opname als erfgoedlandschap kan via de huidige planschaderegeling niet worden vergoed. Overigens is het niet denkbeeldig dat ook andere gebruiksbeperkingen worden opgelegd die hun invloed hebben op de exploitatie en die niet via de planschaderegeling gedekt zijn. Vroeger stelde de Raad reeds dat de onder invloed van planologische wijzigingen veroorzaakte exploitatiewinsten of -verliezen, indien nodig, dienen geregeld te worden via een sociaal-economische regeling. Tenslotte is het noodzakelijk om in het opleggen van bijkomende beperkingen een onderscheid te maken tussen nieuwe en oude activiteiten of gebouwen. Anders dreigt de versoepeling teniet te worden gedaan die werd ingevoerd voor de zonevreemde woningen en gebouwen.

4. ANDERE BEMERKINGEN

In artikel 34 wordt gesteld dat iedereen ‘zoveel als mogelijk’ zorg in acht neemt. De Raad vraagt zich af hoe men dit in de praktijk zal beoordelen, mede in het licht van wat bepaald is in artikel 35 ten aanzien van de administratieve overheden. Immers deze laatste kunnen geen beslissingen nemen die de ankerplaats nadelig beïnvloeden. De vraag stelt zich hier naar de rechtsorde met andere wettelijke bepalingen.

Hoe dan ook kan volgens de Raad de aanduiding als ankerplaats de rechten en de plichten die ten aanzien van de burger voortvloeien uit andere wettelijke bepalingen niet geschaad worden. Dit geldt niet alleen de rechten en plichten die voortvloeien uit de wetgeving op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening (cf artikel 33 van voorliggend ontwerp van decreet), maar ook inzake de milieuwetgeving, enz. .

Verder vreest de Raad dat er niet genoeg middelen zullen zijn om onmiddellijk te voorzien in de financiële regeling van artikel 17 van het decreet betreffende de landschapszorg.

Uit de formulering van artikel 39 wordt afgeleid dat de burger waarvan een eigendom wordt bestemd als erfgoedlandschap niet kan gebruik maken van de verwerving door

het Vlaamse Gewest indien de waardevermindering van het goed de helft van de koopwaar overschrijdt.

De Raad meent dat er geen enkele grond is om een onderscheid te maken tussen een beschermd landschap en een erfgoedlandschap omdat dezelfde regeling inzake beheer op beide types van beschermde landschappen van toepassing is.

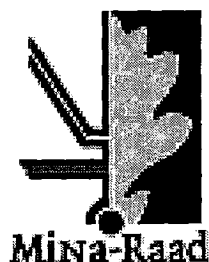
Tenslotte meent de Raad dat in artikel 8, ten 8° , de woorden 'in strijd met artikel 34', moeten geschrapt worden.

BIJLAGE:**Tabel 1: Bestemming van de voorziene ankerplaatsen in Vlaanderen**

	(getallen in procent)					
	W-VI	O-VI	A'pen	VI-Br	Limb	Vlaanderen
• Ruimtelijke ordening						
Agrarisch gebied	5,9	12,3	12,7	10,3	10,4	10,4
Landsch. waardevol agrarisch gebied	59,2	37,8	24,3	40,7	25,7	37,5
Ecol. waardevol agrarisch gebied s.l.	8,2	9,7	3,0	2,9	2,7	5,3
Som « geel » gebied	73,3	59,8	40,0	53,9	38,8	53,2
Groengebied s.s.	0,1	0,2	0,7	0,1	0,7	0,4
Natuurgebied	11,4	18,0	13,6	24,8	32,4	19,8
Reservaatgebied	5,2	6,0	9,0	2,6	8,9	6,5
Parkgebied	3,7	3,3	3,8	4,4	2,8	3,6
Bufferzone	0,0	0,1	0,4	0,2	0,4	0,2
Bosgebied	1,9	8,5	20,8	9,8	2,2	8,9
Som « groen » gebied	22,6	36,1	48,3	41,9	47,9	39,4
Som « geel » en « groen » gebied	95,9	95,9	88,3	95,8	86,7	92,6
Som « rest »	4,3	4,1	11,5	4,2	11,9	7,4
	W-VI	O-VI	A'pen	VI-Br	Limb	Vlaanderen
Som « geel » en « groen » gebied	95,9	95,9	88,3	95,8	86,7	92,6
Militair gebied	0,8	0,5	4,1	0,5	5,4	2,3
Woongebied	0,8	1,3	0,8	2,3	2,2	1,5
Andere	2,7	2,3	6,6	1,4	4,3	3,6
Som « rest »	4,3	4,1	11,5	4,2	11,9	7,4

Bron: Afdeling Monumenten en Landschappen

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

van 14 oktober 2002

over het ontwerp van decreet

houdende maatregelen tot behoud

van de erfgoedlandschappen

D/2002/7080/A46

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2002 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B-1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31
e-mail: info@minaraad.be
internet: www.minaraad.be

INHOUD

	Blz.
I. Inleiding	40
II. Advies hoofdlijnen	41
II.1. Beleidscontext	41
II.2. Eerste spoor : bescherming van landschappen	43
II.3. Tweede spoor : algemene landschapszorg	43
II.4. Derde spoor : behoud van erfgoedlandschappen	45
III. Artikelsgewijze bespreking	49

I. Inleiding

De MiNa-Raad ontving op 25 juli 2002 de adviesvraag van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken betreffende het ontwerp van decreet houdende maatregelen tot behoud van de erfgoedlandschappen. De adviesvraag formuleerde geen adviestermin. Met voorliggend advies goedgekeurd op de Raad van 14 oktober 2002 komt de Raad tegemoet aan de adviesvraag.

Het ontwerp van decreet verruimt de doelstellingen van het decreet betreffende de landschapszorg tot het behoud van erfgoedlandschappen.¹ Het ontwerpdecreet gaat er van uit dat het cultuurhistorisch of erfgoedaspect van het landschap zodanig belangrijk is dat het voor de toekomstige generaties behouden moet blijven en zelfs hersteld moet worden.

Voor eerdere adviezen inzake landschapszorg verwijst de Raad onder meer naar zijn advies van 7 september 2000 over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet houdende bescherming van landschappen.

Voorliggend advies is opgebouwd uit twee grote delen. In het eerste deel geeft de Raad zijn advies op hoofdlijnen. Een tweede deel bevat de bespreking van de diverse artikelen van het ontwerp van decreet. Het ABVV, het ACLVB, het ACV, de UNIZO en het VEV houden zich bij dit advies. De Boerenbond formuleert standpunten.

Prof. Dr. Rudi Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad

1) Decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, bij het decreet houdende diverse bepalingen van 8 december 2000 en bij het decreet van 21 december 2001 (verder landschapsdecreet).

II. Advies hoofdlijnen

II.1 Beleidscontext

- [1] **Uitbreiding naar behoud van erfgoedlandschappen.** Het ontwerp van decreet voegt aan het landschapsdecreet een luik toe over het behoud van erfgoedlandschappen (en ankerplaatsen). De Vlaamse regering krijgt de bevoegdheid tot aanduiding van de ankerplaatsen in Vlaanderen. Ankerplaatsen zijn de meest waardevolle landschappen, geïnventariseerd in de landschapsatlas.² Deze aanduiding creëert rechtsgevolgen voor de administratieve overheid. Pas wanneer een ankerplaats is afgebakend in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg wordt de ankerplaats beschouwd als een erfgoedlandschap (cf. par. 7).³ Het ontwerpdecreet koppelt aan de erfgoedlandschappen automatisch de maatregelen inzake het beheer van beschermde landschappen.

Voorliggend ontwerp van decreet betekent de tweede, belangrijke verruiming van het landschapsdecreet. Op 7 september 2000 bracht de Raad zijn advies uit over het ontwerp van decreet tot wijziging van het landschapsdecreet. Naast een versoepeling van de beschermingsprocedure betekende dit ontwerpdecreet de uitbreiding van de doelstellingen naar een algemene zorg voor het landschap (ook buiten de beschermde gebieden). Concreet houdt dit in dat het landschapsdecreet momenteel uit gaat van drie sporen met name:

2) Nieuwe impulsen voor de landschapszorg. De Landschapsatlas, baken voor een verruimd beleid.	Monumenten en Landschappen. Brussel 2001	ordening of het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996.
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap: Afdeling	3) Volgens de procedures van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke	

- 1) de bescherming van landschappen (hoofdstuk II, III en IV en V van het landschaps-decreet),
- 2) de maatregelen voor algemene landschapszorg (hoofdstuk VII),
- 3) het behoud van erfgoedlandschappen (hoofdstuk VI).

[2] **Beleidsnota Landschappen.** De beleidsnota “Monumenten, Landschappen en Archeologie 2000-2004” kondigde reeds aan dat de ankerplaatsen een prioritaire plaats zullen krijgen in het beschermingsbesluit. Het zijn complexen van erfgoedwaarden die ofwel én een ensemble vormen én gaaf én representatief zijn ofwel uniek zijn. Ze zijn de meest waardevolle landschappen vanuit cultuurhistorische en abiotische (geologie, reliëf, hydrografie) invalshoek. De beleidsnota stelt verder dat de landschapsatlassen – in samenspraak met de minister van Ruimtelijke Ordening – een vertaling zullen vinden in de ruimtelijke uitvoeringsplannen via de structuurplannen op de geëigende niveaus. Volgens de beleidsnota verkrijgt de landschapszorg via deze inschrijving in de ruimtelijke planning een ruimere juridische draagwijdte en een grotere effectiviteit. Doelstelling is om “alle ankerplaatsen te beschermen door ze via geëigende stedenbouwkundige voorschriften, die beantwoorden aan de karakteristieken van de betrokken landschappen, te integreren in de ruimtelijke uitvoeringsplannen op de verschillende niveaus”.

[3] **Algemene appreciatie.** De Raad erkent het belang van de cultuurhistorische waarde of erfgoedwaarde van landschappen. Zeker in het kleine en dichtbevolkte Vlaanderen waar de landschappelijke eigenheid van onderscheiden regio's meer en meer verwatert, is dit van belang. De Raad is daarom ook voorstander van de integratie van het landschapsbeleid in de ruimtelijke ordening (zie par. 8). Dit mag evenwel niet ten koste gaan van de bescherming van landschappen op zich (zie par. 4). Algemeen meent de Raad evenwel dat er nood is aan meer verduidelijking van de doelstellingen van het landschapsdecreet. Ook de afstemming met andere wetgeving in het buitengebied is voor de Raad onvoldoende doorgevoerd (zie par. 10 en 11).

STANDPUNT BOERENBOND

Het feit dat er nog steeds een juridisch en feitelijk onderscheid gemaakt wordt tussen natuurbehoud en landschapszorg strookt niet met de werkelijkheid, daar beide beleidsdomeinen mekaar zeer sterk overlappen en beide zeer verregaande praktisch identieke gevolgen hebben op het vlak van eigendoms- en gebruiksrecht. Het gaat om de totale “bescherming” van het buitengebied in een ongezonde concurrentie tussen twee bijna identieke beleidsdomeinen waartussen het buitengebied geplet wordt. Dit ontwerp van decreet is duidelijk overdreven en getuigt van al te groot wantrouwen tegenover de mensen die leven en werken in het buitengebied. Nieuwe wetgeving wordt gebruikt om te remediëren aan onzorgvuldig bestuur.

II.2 Eerste spoor: bescherming van landschappen

- [4] **Aandacht voor het eerste spoor: de beschermde landschappen.** Een eerste belangrijk spoor in het landschapsdecreet betreft de bescherming van landschappen (hoofdstuk II, III, IV en V). Een landschap, dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarde, kan worden beschermd met inbegrip van een overgangszone die deze waarden van het landschap ondersteunt (artikel 5). Zoals in de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet duidelijk wordt gesteld zijn de resultaten inzake de bescherming van landschappen momenteel vrij bescheiden. De totale oppervlakte van alle beschermde landschappen bedraagt slechts 2,7% van het Vlaamse Gewest. De memorie van toelichting wijst terecht op diverse knelpunten in de beschermingsprocedure: “Veel beschermingsbesluiten werden met succes aangevochten bij de Raad van State of blijken nadien door de strafrechter onwettig te worden verklaard wegens procedurefouten.” De memorie van toelichting besluit dat dit voor een deel de werking van het decreet hypothekeert.

Het uitgangspunt van het ontwerp van decreet is dan ook om in de toekomst minder gebruik te maken van de techniek van bescherming als landschap. Het is de bedoeling vooral in te gaan op het nieuwe, derde spoor van “aanduiding van ankerplaatsen” en “afbakening van erfgoedlandschappen”. De memorie van toelichting stelt verder dat “de bescherming als landschap op dit moment echter nog niet totaal mag worden uitgeschaakeld, nu er nog geen ervaring bestaat over de doeltreffendheid van de nieuwe techniek.”

De Raad erkent de knelpunten in de procedure voor bescherming van landschappen. De Raad betreurt evenwel dat de uitwerking van een nieuw, derde spoor van het landschapsdecreet (de afbakening van erfgoedlandschappen) gekoppeld wordt aan een verminderde aandacht voor de bescherming van landschappen. Het ontwerp decreet laat zelfs de mogelijkheid open dat dit eerste spoor in de toekomst volledig zou worden opgeheven. De Raad pleit nadrukkelijk voor het behoud en voor de verdere operationalisering van het eerste spoor van het landschapsdecreet met name de bescherming van landschappen. De Raad vraagt aandacht voor het wegwerken van de huidige knelpunten in de beschermingsprocedure.

II.3 Tweede spoor: algemene landschapszorg

- [5] **Verdere operationalisering van het tweede spoor: de algemene landschapszorg.** Het tweede beschermingsspoor van het landschapsdecreet betreft de algemene landschapszorg (hoofdstuk VI). Het gaat over het stimuleren van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van cultuurhistorische, fysisch-geografische en esthetische landschapswaarden en kleine landschapselementen – ongeacht de ruimtelijke bestemming. De Raad stelt vast dat er dringend nood is aan de verdere operationalisering van dit instrument van “algemene landschapszorg”.

Het ontwerp van decreet inzake erfgoedlandschappen stelt geen specifieke aanpassingen voor aan de bepalingen inzake algemene landschapszorg. Niettemin stelt de Raad vast dat in artikel 33 van het ontwerp van decreet een zorgplicht inzake ankerplaatsen wordt ingebouwd. Deze zorgplicht is vergelijkbaar met artikel 14 van het natuurdecreet. De verschillende vergunningverlenende overheden of toezichthoudende overheden moeten bij het uitvoeren van werken en het verlenen van vergunningen zorg voor de ankerplaats in acht nemen. In het kader van een goede invulling van het “horizontaal landschapsbeleid” is er volgens de Raad nood aan de uitwerking van horizontale maatregelen met onder meer een efficiënte invulling van het afwegingskader of de landschapstoets. De Raad betreurt dat het ontwerp van decreet dit afwegingskader louter uitwerkt voor erfgoedlandschappen. Bovendien stelt de Raad vast dat ook in het nieuwe artikel 8 sprake is van zorg voor het landschap.

De Raad stelt voor om een volwaardig afwegingskader voor landschap uit te werken in de context van de reeds bestaande bepalingen in hoofdstuk VI “algemene landschapszorg” van het landschapsdecreet. De Raad verwijst hieromtrent naar de verdere invulling van de algemene zorg voor natuur (het zorgprincipe en standstill- principe van het natuurdecreet).⁴

Afsluitend uit de Raad zijn algemene bezorgdheid voor de huidige invulling en positionering van de algemene zorgplicht voor landschap, voor natuur en bos. Het blijft nog steeds “zachte wetgeving” die moeilijk “hard” te maken is ten opzichte van de andere belangen. Dit zou onder meer opgevangen kunnen worden door bepaalde maatregelen uit de algemene zorgplicht te vertalen in een bindende stedenbouwkundige verordening (bijvoorbeeld het behoud van KLE’s,...).

STANDPUNT BOERENBOND

Er zijn verschillende toetsen in bestaande en ontworpen wetgevingen, cfr. de natuurtoets, de landschapstoets, de watertoets. Aldus wordt de ruimtelijke bestemming op overdreven wijze uitgehold en kan moeilijk gesproken worden van “zachte wetgeving”. Het gaat om harde wetgeving ter bescherming van “zachte” waarden met harde juridische en financiële gevolgen voor eigenaars en gebruikers.

4) Decreet van 19 juli 2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, van het decreet van

21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen

aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen . BS 31.08.02.

II.4 Derde spoor: behoud van erfgoedlandschappen

- [6] **Aanduiding van ankerplaatsen.** Het ontwerpdecreet voorziet de aanduiding van ankerplaatsen bij besluit van de Vlaamse regering. De ankerplaatsen zijn momenteel reeds geïnventariseerd in de landschapsatlas. Het gaat om ongeveer 220.000 ha of meer dan 16% van het Vlaamse Gewest. Het gaat bijna steeds om omvangrijke landschappen. De gemiddelde oppervlakte van een ankerplaats bedraagt 580 ha.

Het ontwerp van decreet gaat ervan uit dat reeds vanaf de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot voorlopige aanduiding binnen de ankerplaatsen rechtsgevolgen gelden voor de administratieve overheden. Het betreft het voorkomen van vermijdbare en van onvermijdbare schade, het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen (artikel 35), het integreren van de ankerplaatsen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen (artikel 36) en het bijhouden van een register en aanbrengen van een herkenningsteken (artikel 38). Het aanduidingsproces voorziet ruime bestuurlijke advisering, maar geen openbaar onderzoek.

De Raad erkent het belang van de cultuurhistorische waarde of erfgoedwaarde van landschappen. De Raad vindt het aldus positief dat een decretaal initiatief genomen wordt tot aanduiding van ankerplaatsen. De Raad stelt vast dat er geen openbaar onderzoek wordt ingevoegd in de procedure voor aanduiding van ankerplaatsen. De Raad kan dit onderschrijven binnen de huidige voorwaarden met name (1) de aanduiding van ankerplaatsen heeft slechts rechtsgevolgen voor openbare besturen én (2) een ruime bestuurlijke advisering wordt voorzien. De Raad wijst op het belang van de tweede fase met name de afbakening van ankerplaatsen als erfgoedlandschappen, waarbij onder meer een volwaardig openbaar onderzoek wordt voorzien (zie volgende paragrafen).

STANDPUNT BOERENBOND

Ruimtelijke ordening is een facetwetgeving en dreigt via dit ontwerp van decreet gebruikt te worden als vehikel voor sectorale bevoegdheden. Dit is in strijd met artikel 4 van het decreet van 18 mei 1999 dat stelt dat de verschillende activiteiten tegen elkaar worden afgewogen en dat er rekening wordt gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Dit is des te erger omdat de overheid de waarborgen voor eigenaars en gebruikers neergelegd in het landschapsdecreet wil uitschakelen voor de erfgoedlandschappen.

- [7] **Afbakening van erfgoedlandschappen.** Van zodra de ankerplaatsen zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden ze beschouwd als erfgoedlandschappen. Hierbij geldt onder meer een verbod op handelingen die een erfgoedlandschap kunnen vernietigen, die het karakter van een erfgoedlandschap kunnen wijzigen of die schade kunnen toebrengen aan een typisch landschapskenmerk van een erfgoedlandschap (artikel 37). Bovendien worden alle maatregelen inzake het beheer van beschermde land-

schappen (oprichting van een beheerscommissie, opstellen van een beheersplan, verlenen van een onderhouds- en landschapspremie) ook automatisch van toepassing voor erfgoedlandschappen. De memorie van toelichting stelt dat de beschermingsmogelijkheden hierdoor sterk verruimd worden.

De totale oppervlakte van erfgoedlandschappen is niet gekend aangezien het proces afhangt van de integratie van de ankerplaatsen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Als bovengrens geldt de huidige oppervlakte ankerplaatsen (220.000 ha). De theoretische ondergrens voor de oppervlakte erfgoedlandschappen bedraagt nul ha (bij volledig mislukken van het integratieproces).

De Raad formuleert in onderliggende paragrafen aanbevelingen omtrent erfgoedlandschappen én de integratie met ruimtelijke ordening (par. 8), de koppeling met het beheer van beschermde landschappen (par. 9) en de schrapping van de schaderegeling (par. 10).

- [8] **Integratie ruimtelijk ordening.** De Raad staat positief tegenover het integratiespoor via ruimtelijke ordening. De ankerplaatsen – geïnventariseerd in de landschapsatlas – vormen de basis voor de uitwerking van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor erfgoedlandschappen. Integratie in de ruimtelijke uitvoeringsplannen betekent evenwel afweging van de sectoriële landschapsaspecten met de andere ruimtegebruikers. Dit betekent dat momenteel moeilijk voorspelbaar is wat de ruimtelijke impact zal zijn van erfgoedlandschappen. De Raad vraagt een volwaardige en onderbouwde afstemming met alle andere open ruimtegebruikers.

Het ontwerpdecreet doet volgens de Raad geen uitspraak over op welk niveau de uitwerking van ruimtelijke uitvoeringsplannen nagestreefd wordt. De Raad pleit voor “de afbakening van erfgoedlandschappen op het niveau van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen”. Provincies en gemeenten kunnen verder verfijnen.

De Raad vraagt alleszins dat vermeden wordt dat de integratie van erfgoedlandschappen in het ruimtelijk beleid zou resulteren in een bestemming zoals de “landschappelijk waardevol agrarische gebieden” op het gewestplan. Dit bestemmingsvoorschrift blijkt in de praktijk een lege doos te zijn en heeft weinig of geen positieve gevolgen gehad voor de landschappelijke kwaliteit van de als dusdanig aangeduide gebieden. Daarom is het van belang dat bij de integratie-oefening naast bestemmingsvoorschriften ook maatregelen inzake inrichting en beheer worden uitgewerkt voor erfgoedlandschappen, conform de mogelijkheden van de nieuwe ruimtelijke uitvoeringsplannen volgens het decreet ruimtelijke ordening.

Tenslotte vraagt de Raad dat de landschapsatlas in het algemeen sterker betrokken wordt bij het ruimtelijk beleid. Alleszins dienen de resultaten van de landschapsatlas mee genomen te worden in de geplande evaluatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Bovendien dient de landschapsatlas nu reeds te worden meegenomen in opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (voor onder meer de stedelijke gebieden).

STANDPUNT BOERENBOND

Het integratiespoor in ruimtelijke ordening kan ruimtelijk beleid laten verworpen tot een soort sectorbeleid milieu en natuur.

Het is een illusie te stellen dat er een volwaardige en onderbouwde afstemming met alle andere open ruimtegebruikers moet gebeuren. Dit wil men juist door dit decreet, dat de geëigende inspraak en procedure van het landschapsdecreet wil vermijden, onmogelijk maken. De vraag is ook op welk niveau de ruimtelijke uitvoeringsplannen zullen worden genomen. Best op gewestelijk niveau, want volgens het RSV worden agrarische en natuurlijke structuur ook in gewestelijke RUP's afgebakend.

- [9] **Maatregelen.** De Raad heeft bedenkingen bij de automatische koppeling die in het ontwerp van decreet wordt voorzien tussen de afbakening van erfgoedlandschappen en de maatregelen inzake beheer van beschermde landschappen. Artikel 39 regelt dat hoofdstuk v (betreffende het beheer van definitief beschermde landschappen - met uitzondering van artikel 18) én artikel 19 en 20 van toepassing zijn op erfgoedlandschappen. Het betreft de oprichting van een beheerscommissie en het opstellen van een beheersplan (artikel 16), de mogelijkheid van financiële vergoedingen, onderhoudspremies of landschapspremies (artikel 17).

De Raad wijst erop dat de koppeling niet gelegd wordt met hoofdstuk III – beschermingsvoorschriften. Niettemin meent de Raad uit de memorie van toelichting op te kunnen maken dat de afbakening van erfgoedlandschappen in de plaats zou treden van de bescherming van landschappen (zie ook par. 3). Dit zou kunnen betekenen dat de automatische koppeling, voorzien in artikel 39, leidt tot het automatisch verlenen van het statuut van 'beschermde landschap' aan de erfgoedlandschappen. De Raad wijst op de onduidelijke maar mogelijks vergaande gevolgen van deze koppeling. Bovendien stelt de Raad vast dat het ontwerpdecreet de schaderegeling voor beschermde landschappen niet voorziet voor ankerplaatsen (zie volgende paragraaf). De Raad meent dat veeleer de nadruk moet gelegd worden op de ruimtelijke vertaling van erfgoedlandschappen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen (maatregelen voor bestemming, inrichting en beheer cf. par.8). De Raad stelt hierbij nogmaals dat dit niet ten koste mag gaan van de bescherming van landschappen (cf. par. 4).

- [10] **Schadevergoeding, verwerving of onteigening.** In voorgaande paragraaf is reeds aangetoond dat artikel 39 zorgt voor de automatische koppeling van de maatregelen voor beheer van beschermde landschappen aan de afbakening van erfgoedlandschappen. Hierop voorziet het ontwerp van decreet één uitzondering met name artikel 18 van het landschapsdecreet. Dit betekent dat de mogelijkheden voor onteigening, verwerving en schadeloosstelling zoals voorzien voor de beschermde landschappen niet van toepassing is in de erfgoedlandschappen. De memorie van toelichting gaat ervan uit dat de finaliteit ligt bij de uitvoering in het kader van de ruimtelijke ordening. De memorie van toelich-

ting stelt verder dat de planschaderegeling van de ruimtelijke ordening van toepassing is bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen. De Raad meent dat dit niet het geval is aangezien de erfgoedlandschappen zullen aangeduid worden als overdruk op de bestemmingsplannen en er dus geen sprake is van planschade volgens het decreet ruimtelijke ordening.

STANDPUNT BOERENBOND

De schadevergoedingsregeling in het huidige landschapsdecreet is nu reeds zeer beperkt. Er is ook geen planschadevergoeding bij herbestemmen van agrarisch gebied naar groengebied. De overheid kan niet steeds nieuwe erfdienstbaarheden opleggen, terwijl de vergoedingsregelingen die in het vooruitzicht gesteld worden maar een fractie van de schade vergoeden en vaak budgettair niet haalbaar zijn, zodat ze niet uitgevoerd worden. Beter is te doen aan sober beleid.

- [11] **Financiële maatregelen.** Tenslotte wijst de Raad ook op de financiële maatregelen (o.a. landschapspremie) die voor beschermde landschappen momenteel voorzien zijn in het landschapsdecreet. Onderzocht dient te worden in hoeverre deze maatregelen ook voorzien kunnen worden voor de erfgoedlandschappen (onder meer in het kader van het Programma voor Plattelandsontwikkeling. De Raad wees reeds in zijn advies van 7 september 2000 over het decreet tot wijziging van het decreet houdende bescherming van landschappen op de noodzakelijke afstemming tussen de verschillende (financiële) maatregelen in het buitengebied.

III. Artikelsgewijze bespreking

- [12] **Artikel 24** legt de wetenschappelijke criteria vast die gelden voor de aanduiding van ankerplaatsen bij besluit van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering kan een landschap dat van algemeen belang is aanduiden als een ankerplaats wegens zijn (1) natuurwetenschappelijke, (2) historische, (3) esthetische of (4) sociaal-culturele waarde. Deze criteria zijn volledig dezelfde als de criteria die gelden voor de bescherming van landschappen (artikel 5 landschapsdecreet).

De Raad wijst erop dat de ankerplaatsen momenteel reeds geïnventariseerd zijn in de landschapsatlas. Hierbij is doelbewust het natuuraspect niet betrokken. Zoals de memorie van toelichting terecht stelt “maakt dit de landschapsatlas complementair met aanverwante beleidsdomeinen zoals natuurbehoud en zachte recreatie en biedt zo een eigen invalshoek en een toegevoegde waarde aan de verschillende beleidsinitiatieven in de open ruimte”. De Raad hecht veel belang aan deze complementariteit, die door bovenstaand voorstel in gedrang komt.

Bovendien vindt de Raad het niet correct dat in het ontwerp van decreet criteria worden voorgesteld die niet gehanteerd zijn bij de inventarisatie van ankerplaatsen in de landschapsatlas. Volgens de landschapsatlas betreft het “de meest waardevolle landschappen met een complex van gevarieerde erfgoedlandschappen, met een hoge gaafheid of representativiteit of die ruimtelijk belangrijk zijn voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving.”

- [13] **Artikel 27** legt de rechtsgevolgen vast voor de administratieve overheden vanaf publicatie van het besluit tot voorlopige aanduiding van de ankerplaatsen in het Belgisch Staatsblad. De Raad interpreteert dit artikel als dusdanig dat artikel 35, artikel 36, artikel 38 en artikel 40 van toepassing zijn. Indien deze lezing correct is, stelt de Raad volgende aan-

passing van artikel 27 voor “ de rechtsgevolgen, bepaald in artikel 35, 36, 38 en in artikel 40 ...” .

- [14] **Artikel 28** regelt de voorwaarden voor het aanduidingsproces van ankerplaatsen. Bij dit proces is een ruime bestuurlijke advisering voorzien, maar geen openbaar onderzoek. Een openbaar onderzoek wordt wel ingevoegd bij de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de erfgoedlandschappen.
- [15] **Artikel 32** bepaalt de rechtsgevolgen voor definitief aangeduide ankerplaatsen. De Raad stelt vast dat de rechtsgevolgen voor de voorlopig aangeduide ankerplaatsen dezelfde zijn als de definitief aangeduide ankerplaatsen.
- [16] **Artikel 34** formuleert een zorgplicht voor het landschap in ankerplaatsen. De Raad acht dit artikel overbodig aangezien de algemene zorg voor het landschap (onafhankelijk van de ruimtelijke bestemming) reeds geregeld is in hoofdstuk VII ‘maatregelen voor algemene landschapszorg’ van het landschapsdecreet.
- [17] **Artikel 35** formuleert een soort afwegingskader voor de administratieve overheden bij het nemen van beslissingen in een ankerplaats. Het betreft (1) het voorkomen van vermijdbare, (2) het voorkomen van onvermijdbare schade en (3) het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen.

In het algemeen advies pleitte de Raad reeds voor een afstemming van dit artikel met de bepalingen van hoofdstuk VI inzake algemene landschapszorg (paragraaf 4). De Raad wees hierbij onder meer op het afwegingskader opgenomen in het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu én in de Europese Habitatrichtlijn.

Zonder in detail te treden wijst de Raad op de onduidelijke formulering in artikel 35 2° met name “voorkomen dat onvermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk van een ankerplaats wordt aangebracht”. Zoals de memorie van toelichting terecht stelt is *onvermijdbare schade* de schade die inherent verbonden is met het doorvoeren van het voorgenomen project. Voor de Raad is het onduidelijk wat bedoeld wordt met het voorkomen van onvermijdbare schade. De Raad gaat ervan uit dat onvermijdbare schade niet te vermijden is (en dus ook niet te voorkomen).

- [18] **Artikel 36** regelt dat de ankerplaatsen bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen mee de basis vormen voor de afbakening van het erfgoedlandschap. De Raad wijst op enkele onduidelijkheden in dit artikel. Allereerst is niet duidelijk of dit artikel enkel van toepassing is op definitief aangeduide ankerplaatsen. De eerste zin laat dit vermoeden. In de tweede zin van dit artikel is evenwel sprake van “de ankerplaatsen”. De onduidelijkheid wordt nog versterkt doordat artikel 27 dat verwijst naar artikel 36 handelt over voorlopig aangeduide ankerplaatsen.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 34.888/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 11 februari 2003 door de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende maatregelen tot het behoud van erfgoedlandschappen", heeft op 20 mei 2003 het volgende advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP

1. Het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg voorziet in een regeling voor de bescherming van bepaalde landschappen ⁽¹⁾. Daarnaast bevat het ook bepalingen m.b.t. de algemene landschapszorg.

Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt de invoering in het voornoemde decreet van een regeling i.v.m. de bescherming van bepaalde erfgoedlandschappen.

Aan de Vlaamse regering wordt de bevoegdheid verleend om bepaalde gebieden aan te duiden als "ankerplaats", d.i. als "gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaal-typische kenmerken vertoont vanwege de gaafheid of representativiteit, of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving" (ontworpen artikel 3, 10°, van het decreet van 16 april 1996) ⁽²⁾. Die aanduiding gebeurt in twee fasen: eerst is er een voorlopige aanduiding, daarna eventueel een definitieve aanduiding.

Op zich vormen ankerplaatsen geen beoordelingselement voor de beoordeling van aanvragen tot het verkrijgen van bijvoorbeeld een stedenbouwkundige vergunning, een milieuvergunning of een natuurvergunning. Dit is evenwel anders wanneer het gaat om een aanvraag ingediend door een administratieve overheid (ontworpen artikel 34 van het decreet van 16 april 1996).

De ankerplaatsen gelden als "sectoriële voorstellen" voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere beleidsplannen. Ze kunnen als "erfgoedlandschap" worden opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg, in welk geval in beginsel geen werken of handelingen meer mogen worden ondernomen of toegestaan, die het erfgoedlandschap kunnen vernietigen of die daaraan een betekenisvolle schade kunnen toebrengen. Indien een ankerplaats niet als erfgoedlandschap wordt opgenomen

⁽¹⁾ In de memorie van toelichting wordt uiteengezet dat ongeveer 2,7 % van de oppervlakte van het Vlaamse Gewest beschermd is als landschap.

⁽²⁾ Volgens de memorie van toelichting zou het de bedoeling zijn om ongeveer 16,25 % van de oppervlakte van het Vlaamse Gewest aan te duiden als ankerplaats.

in een nadien vastgesteld ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg, vervalt het van rechtswege (ontworpen artikelen 37 en 38 van het decreet van 16 april 1996).

ALGEMENE OPMERKINGEN

2. De bepalingen vervat in de ontworpen artikelen 34, § 1, en 37 van het decreet van 16 april 1996 hebben betrekking op de ruimtelijke ordening, terwijl de bepalingen vervat in het ontworpen artikel 34, §§ 2 en 3, betrekking hebben op de bescherming van het leefmilieu.

Volgens een vast gebruik dienen de terzake bevoegde ministers het ontwerp dan ook mede te ondertekenen en bij het Vlaams Parlement in te dienen.

3. Zoals blijkt uit de vernummering van een aantal artikelen van het decreet van 16 april 1996 (artikel 2, § 1, van het ontwerp) en uit de invoeging van een hoofdstuk VII in dat decreet (artikel 6 van het ontwerp), is het de bedoeling om in het genoemde decreet achtereenvolgens te regelen : landschappen, algemene landschapszorg en erfgoedlandschappen.

De stellers van het ontwerp dienen zich af te vragen of het niet logischer zou zijn om de genoemde aangelegenheden in de volgende volgorde te regelen, rekening houdend met de intensiteit van de rechtsgevolgen : landschappen, erfgoedlandschappen en algemene landschapszorg. In dat geval zouden de bepalingen i.v.m. de erfgoedlandschappen het voorwerp moeten uitmaken van een hoofdstuk dat wordt ingevoegd tussen de bestaande hoofdstukken III en IV (en niet tussen de bestaande hoofdstukken Vbis en VI), en zou het toepassingsgebied van de bestaande hoofdstukken IV en V verruimd moeten worden (hetgeen strookt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, zoals die blijkt uit de ontworpen artikelen 39 en 40).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

4. Volgens het ontworpen artikel 2, tweede lid, behoren landschappen tot het gemeenschappelijk erfgoed van de mens, waarvan het behoud belangrijk is voor iedereen.

De normatieve draagwijdte van die bepaling is niet duidelijk. Bovendien vraagt de Raad van State zich af welke gevolgen a contrario uit die bepaling afgeleid zouden moeten worden voor ankerplaatsen en erfgoedlandschappen.

Gelet op die onduidelijkheden, lijkt het beter om geen tweede lid aan artikel 2 van het decreet van 16 april 1996 toe te voegen.

Artikel 4

5. In het ontworpen artikel 3, 10°, wordt een definitie gegeven van het begrip "ankerplaats". Daaruit blijkt dat ankerplaatsen o.m. behoren tot "de meest waardevolle landschappelijke plaatsen".

Aldus rijst de vraag wat het precieze verschil is tussen een "landschap" (ongewijzigd artikel 3, 1°, van het decreet van 16 april 1996) en een "ankerplaats".

Om moeilijkheden bij de toepassing van de ontworpen regeling te vermijden, zouden de definities van de begrippen "landschap" en "ankerplaats" herschreven moeten worden, zodat duidelijker blijkt hoe de twee begrippen zich tot elkaar verhouden.

Artikel 6

6. Volgens het ontworpen artikel 32 gelden, vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve aanduiding als ankerplaats, "voor de administratieve overheid" de rechtsgevolgen bepaald in de ontworpen artikelen 36, 39 en 41.

De draagwijdte van die bepaling is niet duidelijk.

Om te beginnen is het niet duidelijk of de administratieve overheid hier enkel wordt beschouwd als rechtssubject dat (zoals de burger) zelf bepaalde verplichtingen in acht moet nemen, dan wel of het ook gaat om de administratieve overheid als instantie die bepaalde beslissingen kan nemen, welke rechtsgevolgen hebben voor burgers.

Bovendien is niet duidelijk waarom wel wordt verwezen naar artikel 36, maar niet naar bijvoorbeeld de artikelen 35 of 38. Indien het werkelijk de bedoeling is om in het ontworpen artikel 32 niet naar alle artikelen van het ontworpen hoofdstuk VII te verwijzen, rijst de vraag vanaf wanneer de niet in dat artikel 32 vermelde artikelen dan wel gelden voor de administratieve overheden.

In het licht van het voorgaande, komt het de Raad van State voor dat de tekst van het ontworpen artikel 32 best verduidelijkt wordt.

7. Volgens het ontworpen artikel 35 dient "iedereen" een bepaalde zorg in acht te nemen.

In de memorie van toelichting wordt die verplichting herhaald, maar wordt gepreciseerd dat de zorgplicht een middelenverbintenis inhoudt, die "(zich) richt ... tot de administratieve overheid". Uit het ontworpen artikel 43, § 1, 8°, van het decreet van 16 april 1996 (artikel 9 van het ontwerp) blijkt voorts dat enkel de administratieve overheid strafbaar is voor het miskennen van die zorgplicht.

De Raad van State vraagt zich in die omstandigheden af of de tekst van het ontworpen artikel 35 wel helemaal strookt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp.

Artikel 9

8. Het ontworpen artikel 43, § 1, 8° tot 10°, voorziet in strafsancities die opgelegd kunnen worden aan bepaalde administratieve overheden.

8.1. Een aantal van de bedoelde administratieve overheden (zie de definitie in het ontworpen artikel 3, 9°) behoren tot die welke volgens de federale wet niet als strafrechtelijk verantwoordelijke rechtspersonen worden beschouwd (artikel 5, vierde lid, van het Strafwetboek).

De stellers van het ontwerp kunnen de voornoemde bepalingen slechts in het ontwerp behouden, als zij daarover het eensluidend advies van de Ministerraad hebben verkregen, overeenkomstig artikel 11, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

8.2. Subsidiair wordt nog opgemerkt dat artikel 20, § 1, van het decreet van 16 april 1996, dat artikel 43, § 1, zou worden, niet enkel in geldstraffen, maar ook in gevangenisstraffen voorziet. Gevangenisstraffen hebben echter geen zin ten aanzien van rechtspersonen.

De strafbepalingen ten aanzien van de administratieve overheden kunnen dan ook beter het voorwerp uitmaken van een afzonderlijk artikel van het decreet van 16 april 1996.

9. Volgens het ontworpen artikel 43, § 1, 8°, kan een administratieve overheid die "onvoldoende zorg" in acht neemt voor de "waarden en de typische landschapskenmerken" van een ankerplaats, "met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden", gestraft worden. Volgens het ontworpen artikel 43, § 1, 11°, geldt hetzelfde voor "iedereen", maar dan slechts met betrekking tot een erfgoedlandschap.

De wijze waarop die bepalingen zijn geredigeerd, strookt niet met het wettigheidsbeginsel in strafzaken, gewaarborgd bij de artikelen 12, tweede lid, en 14 van de Grondwet en bij artikel 7 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens. Dat

beginsel gaat immers uit van de idee dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij een gedrag aanneemt, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is ⁽³⁾.

De strafbare gedragingen moeten dus met een grotere mate van nauwkeurigheid worden omschreven.

WETGEVINGSTECHNISCHE OPMERKINGEN

10. Op verscheidene plaatsen worden de woorden "van dit decreet" of "van dit hoofdstuk" gebruikt (zie bijvoorbeeld de ontworpen artikelen 32, 36, 37, 39, 40 en 41 van het decreet van 16 april 1996). Die woorden kunnen beter worden weggelaten.

11. Telkens een wijziging wordt aangebracht in een artikel van het decreet van 16 april 1996, dient dat artikel vermeld te worden met de wijzigingen die het tot dusver heeft ondergaan.

Aldus dient voor de hiernavolgende artikelen van het decreet van 16 april 1996 telkens de volgende wijziging te worden vermeld :

- artikel 18ter : ingevoegd bij het decreet van 8 december 2000 (artikel 2, § 2, van het ontwerp);
- artikel 2 : vervangen bij het decreet van 21 december 2001 (artikel 3, § 1, van het ontwerp);
- artikel 3 : gewijzigd bij het decreet van 21 december 2001 (artikel 4 van het ontwerp).

⁽³⁾ Arbitragehof, 14 mei 2003, nr. 69/2003, overw. B.9.3.

12. In de inleidende zin van artikel 2, § 1, van het ontwerp dient de verwijzing naar het decreet van 19 mei 1999 te worden verbeterd als een verwijzing naar het decreet van 18 mei 1999.

13. In artikel 2, § 2, schrijve men duidelijkheidshalve : "... de woorden «artikel 18*bis*» telkens vervangen ...".

14. In het ontworpen artikel 26, derde lid (artikel 6 van het ontwerp), dient het woord "gepubliceerd" te worden vervangen door "bekendgemaakt".

Mutatis mutandis geldt deze opmerking eveneens voor de ontworpen artikelen 30, derde lid, 31, tweede lid, en 32.

15. In het ontworpen artikel 34, §§ 1, 2 en 3, dient men bij de verwijzing naar de decreten van respectievelijk 18 mei 1999, 28 juni 1985 en 21 oktober 1997 eerst de datum te vermelden en daarna het opschrift ervan.

16. In het ontworpen artikel 40 dient zonder meer naar de vernummerde artikelen te worden verwezen. Men vervange de woorden "artikel 18, tweede lid, 18*bis* en 18*ter*, die artikel 19 en 20 worden" dus door "de artikelen 18, tweede lid, 19 en 20".

17. De artikelen 7 en 8 van het ontwerp beogen wijzigingen aan te brengen in eenzelfde artikel van het decreet van 16 april 1996. Overeenkomstig de regels van de wetgevingstechniek moeten die wijzigingen het voorwerp uitmaken van één artikel van het ontwerp.

Dat artikel kan dan geredigeerd worden als volgt :

"Art. In artikel 19 van hetzelfde decreet, dat artikel 42 wordt, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1" in § 1, tweede lid, worden de woorden "Hij heeft toegang ..." vervangen door ...;
- 2" in § 2 worden de woorden "De leden van ..." vervangen door ...".

De kamer was samengesteld uit

de Heren W. DEROOVER,

eerste voorzitter,

D. ALBRECHT,
P. LEMMENS,

staatsraden,

H. COUSY,

assessor van de afdeling wetgeving,

Mevrouw A.-M. GOOSSENS,

toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. WEEKERS, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. L. VAN CALENBERGH, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

W. DEROOVER

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

§ 1. In het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001 en 19 juli 2002, worden de volgende artikelen opnieuw genummerd :

- 1° artikel 15 wordt artikel 31 ;
- 2° artikel 16 wordt artikel 32 ;
- 3° artikel 17 wordt artikel 33 ;
- 4° artikel 18 wordt artikel 34 ;
- 5° artikel 18bis wordt artikel 35 ;
- 6° artikel 18ter wordt artikel 36 ;
- 7° artikel 18quater wordt artikel 37 ;
- 8° artikel 18quinquies wordt artikel 38 ;
- 9° artikel 18sexies wordt artikel 39 ;
- 10° artikel 19 wordt artikel 40 ;

11° artikel 20 wordt artikel 41 ;

12° artikel 21 wordt artikel 42 ;

13° artikel 22 wordt artikel 43.

§ 2. In hetzelfde decreet worden in artikel 18ter, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2000, dat artikel 36 wordt, de woorden "artikel 18bis" telkens vervangen door de woorden "artikel 35".

§ 3. In hetzelfde decreet worden de volgende hoofdstukken opnieuw genummerd :

1° hoofdstuk IV wordt hoofdstuk V ;

2° hoofdstuk V – Beheer en definitief beschermde landschappen, wordt hoofdstuk VI – Beheer ;

3° hoofdstuk Vbis wordt hoofdstuk VII ;

4° hoofdstuk VI wordt hoofdstuk VIII ;

5° hoofdstuk VII wordt hoofdstuk IX.

Artikel 3

§ 1. Aan artikel 2, vervangen bij het decreet van 21 december 2001, worden na de woorden "beschermde landschappen" de woorden " , ankerplaatsen en erfgoedlandschappen" toegevoegd.

§ 2. Aan hetzelfde artikel wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Het landschap is een essentieel bestanddeel van de leefwereld van de volkeren, als uitdrukking van de verscheidenheid van hun gemeenschappelijk cultureel en natuurlijk erfgoed en als basis van hun identiteit."

Artikel 4

Aan artikel 3, gewijzigd bij het decreet van 21 december 2001, worden 8°, 9°, 10°, 11° en 12° toegevoegd, die luiden als volgt :

"8° beschermd landschap : een landschap definitief beschermd, volgens de hoofdstukken II en III van dit decreet ;

9° ruimtelijk uitvoeringsplan : een ruimtelijk uitvoeringsplan zoals bedoeld in artikel 37 van

het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening ;

10° administratieve overheid : het Vlaamse Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut en de andere besturen die onderworpen zijn aan het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest ;

11° ankerplaats : een gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaal-typische kenmerken vertoont vanwege de gaafheid of representativiteit, of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving ;

12° erfgoedlandschap : een ankerplaats of deel ervan die volgens de procedures van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening of het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 aangeduid is in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg.".

Artikel 5

Artikel 12, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“De besluiten tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap hebben een individueel karakter en fungeren als aanvulling en verfijning op de sectoriële wetgevingen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, noch de realisatie van de definitief vastgestelde natuurrichtplannen onmogelijk maken.”.

Artikel 6

Aan hetzelfde decreet wordt hoofdstuk IV toegevoegd, dat luidt als volgt :

"HOOFDSTUK IV

Behoud van erfgoedlandschappen

AFDELING 1

Stap 1 : Aanduiding van ankerplaatsen

Artikel 15

De Vlaamse regering kan een landschap, dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische, sociaal-culturele of ruimtelijk-structurende waarde, aanduiden als ankerplaats.

Artikel 16

De aanduiding van ankerplaatsen kan gebeuren per ankerplaats afzonderlijk of voor meerdere ankerplaatsen.

Artikel 17

De Vlaamse regering stelt de aanduiding voorlopig vast.

Dit besluit vermeldt per ankerplaats :

- 1° de benaming van de ankerplaats ;
- 2° de waarden die tot de aanduiding aanleiding geven hebben ;
- 3° de landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden ;
- 4° een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft.

Het besluit tot voorlopige aanduiding wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Artikel 18

Het besluit tot voorlopige aanduiding vervalt van rechtswege indien binnen een termijn van maxi-

maal twaalf maanden geen besluit tot definitieve aanduiding is genomen.

Artikel 19

Het besluit tot voorlopige aanduiding wordt met een aangetekende brief voor advies voorgelegd aan de bestuurlijke entiteiten bevoegd voor ruimtelijke ordening, landinrichting, economie, natuurbehoud, bosbeheer, landbouw, waterbeheer, toerisme en recreatie, en infrastructuur, en aan de gemeente(n) en provincie(s) in kwestie. Binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap mag de aangetekende brief worden vervangen door een elektronisch bericht. De Vlaamse regering kan hierover nadere regels vaststellen.

Deze adviezen worden binnen zestig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of de datum van het elektronisch bericht, uitgebracht, zo niet worden ze geacht gunstig te zijn.

Het besluit tot voorlopige aanduiding is en blijft ter inzage op het gemeentehuis.

Artikel 20

Vervolgens wordt het besluit tot voorlopige aanduiding met de voormelde adviezen aan de Koninklijke Commissie voor een met redenen omkleed advies aan de Vlaamse regering gezonden met een aangetekende brief of in een elektronisch bericht.

Het advies wordt binnen negentig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of de datum van het elektronisch bericht, uitgebracht, zo niet wordt het geacht gunstig te zijn.

Artikel 21

De Vlaamse regering stelt het besluit tot definitieve aanduiding vast.

Dit besluit vermeldt per ankerplaats :

1° de benaming van de ankerplaats ;

2° de waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben ;

3° de landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden ;

4° een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft.

Het besluit tot definitieve aanduiding wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Het besluit tot definitieve aanduiding wordt met een aangetekende brief bezorgd aan de gemeenten en de provincies.

Het besluit tot definitieve aanduiding is en blijft ter inzage op het gemeentehuis.

Artikel 22

De Vlaamse regering kan een besluit tot voorlopige of definitieve aanduiding geheel of gedeeltelijk opheffen of wijzigen. Daartoe wordt dezelfde procedure en vorm als voor de voorlopige respectievelijk definitieve aanduiding gevolgd.

Tot de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve wijziging of opheffing blijven de rechtsgevolgen van het vorige besluit van kracht.

Artikel 23

Vanaf de datum van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve aanduiding gelden voor de administratieve overheid, als beslissende instantie voor wat betreft aanvragen van de administratieve overheid, onverminderd artikel 24, de rechtsgevolgen, bepaald in artikel 26 en in artikel 30 van dit hoofdstuk.

Artikel 24

De besluiten tot voorlopige of definitieve aanduiding als ankerplaats fungeren als aanvulling en verfijning op de sectoriële wetgevingen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschrift.

ten verhinderen, noch de realisatie van de definitief vastgestelde natuurrichtplannen onmogelijk maken.

Artikel 25

§ 1. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor werken en handelingen, bedoeld in de artikelen 99 en 101, noch voor het stedenbouwkundig uittreksel en attest, bedoeld in artikel 135, noch voor het planologisch attest bedoeld in artikel 145ter, noch voor de stedenbouwkundige vergunning bedoeld in artikel 193, § 2, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, noch voor het stedenbouwkundig attest, bedoeld in artikel 63, § 1, 5°, van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, uitgezonderd wanneer het een aanvraag betreft van de administratieve overheid.

§ 2. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor de milieuvergunning, bedoeld in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, uitgezonderd wanneer het een vergunningsaanvraag betreft van de administratieve overheid.

§ 3. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor natuurvergunning, bedoeld in de artikelen 9 en 13 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, uitgezonderd wanneer het een vergunningsaanvraag betreft van de administratieve overheid.

Artikel 26

De administratieve overheid moet in al haar beslissingen inzake een eigen werk of handeling, of inzake het verlenen van een opdracht daartoe, of inzake een eigen plan of verordening, die een ankerplaats nadelig kunnen beïnvloeden :

- 1° voorkomen dat vermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk van een ankerplaats wordt veroorzaakt ;
- 2° door schadebeperkende maatregelen te nemen, de betekenisvolle schade die aan de ankerplaats

wordt aangebracht zo veel mogelijk beperken, en indien dit niet mogelijk is, herstellen en compenseren.

De administratieve overheid geeft in haar beslissingen aan hoe zij rekening heeft gehouden met de verplichtingen van dit artikel.

De Vlaamse regering stelt hierover nadere regels vast.

AFDELING 2

Stap 2 : Erfgoedlandschappen

Artikel 27

De ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 21 van dit hoofdstuk, zijn de sectoriële voorstellen voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere beleidsplannen.

Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg vormen de ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 21 van dit hoofdstuk, mede de basis voor de aanduiding van de erfgoedlandschappen.

Elk erfgoedlandschap dat in overdruk afgebakend wordt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg, wordt van rechtswege beschouwd als een erfgoedlandschap in de zin van dit decreet.

De volgens artikel 21 definitief aangeduide ankerplaats vervalt van rechtswege voor zowel het onderdeel waarvoor nadien een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg in werking treedt als voor het onderdeel dat opgenomen was in de voorlopige vaststelling, maar niet behouden is bij de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan of het plan van aanleg.

Artikel 28

Iedereen die werken en handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, neemt zoveel als mogelijk zorg in acht voor de waarden en de typische landschapskenmerken van een erfgoedlandschap zoals bepaald in het van toepassing zijnde ruimtelijke uitvoeringsplan of plan van aanleg.

Artikel 29

§ 1. De administratieve overheid mag geen werkzaamheden en handelingen ondernemen, noch toestemming of vergunning verlenen voor een activiteit die een erfgoedlandschap geheel of gedeeltelijk kan vernietigen of die een betekenisvolle schade kan veroorzaken aan de waarden en de typische landschapskenmerken ervan.

§ 2. De administratieve overheid moet in al haar beslissingen inzake een eigen werk of handeling, of inzake het verlenen van een opdracht daartoe, of inzake een eigen plan of verordening, die een erfgoedlandschap nadelig kunnen beïnvloeden :

1° voorkomen dat vermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk ervan, zoals bepaald in het van toepassing zijn ruimtelijke uitvoeringsplan of plan van aanleg, wordt veroorzaakt ;

2° door schadebeperkende maatregelen te nemen, de betekenisvolle schade die eraan wordt aangebracht zo veel mogelijk beperken, en indien dit niet mogelijk is, herstellen en compenseren.

De administratieve overheid geeft in haar beslissingen aan hoe zij rekening heeft gehouden met de verplichtingen van dit artikel.

De Vlaamse regering stelt hierover nadere regels vast.

§ 3. In afwijking van § 1 kan een activiteit, waarvoor een vergunning of toestemming nodig is, die een erfgoedlandschap geheel of gedeeltelijk vernietigt of die een betekenisvolle schade kan veroorzaken aan de waarden of een typisch landschapskenmerk, bij afwezigheid van een alternatief, toch worden toegelaten of uitgevoerd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. In dat geval dienen alle schadebeperkende en compenserende maatregelen genomen te worden.

Artikel 30

Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan strengere voorschriften vastgesteld voor voorlopige of definitief beschermde landschappen in of op grond van artikel 14 van dit decreet."

Artikel 7

In artikel 15 van hetzelfde decreet, dat artikel 31 wordt, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden aan de eerste zin de volgende woorden toegevoegd :

"en van voorlopig aangeduide en definitief aangeduide ankerplaatsen en erfgoedlandschappen" ;

2° in het eerste lid worden aan de derde zin de volgende woorden toegevoegd :

"en van definitief aangeduide ankerplaatsen en erfgoedlandschappen" ;

3° in het derde lid worden tussen de woorden "beschermde landschappen" en de woorden "komen in aanmerking" de woorden ", de definitief aangeduide ankerplaatsen en de erfgoedlandschappen" ingevoegd.

Artikel 8

In artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2001 en van 19 juli 2002, dat artikel 32 wordt, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 1. Met het oog op het verwezenlijken van de beheersdoelstellingen van een beschermd landschap, bedoeld in artikel 10, § 1, 3°, of van een erfgoedlandschap, kan voor een beschermd landschap, erfgoedlandschap of een deel ervan een beheerscommissie worden opgericht en een beheersplan worden opgesteld."

2° in § 4 worden tussen de woorden "beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap" en de woorden "zijn opgenomen" de woorden "of een erfgoedlandschap" ingevoegd.

Artikel 9

In artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 december 2001, dat artikel 33 wordt, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° aan § 2 worden de volgende woorden toegevoegd : "of het erfgoedlandschap" ;
- 2° in § 3 worden tussen de woorden "in beschermde landschappen" en de woorden "kan het Vlaamse Gewest", de woorden "of erfgoedlandschappen" ingevoegd ;
- 3° in § 3 worden tussen de woorden "voor een beschermd landschap" en de woorden "of delen ervan" de woorden ", een erfgoedlandschap" ingevoegd ;
- 4° in § 4 worden tussen de woorden "voor beschermde landschappen" en de woorden "kan het Vlaamse Gewest" de woorden "of erfgoedlandschappen" ingevoegd.

Artikel 10

In artikel 18 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2000, dat artikel 34 wordt, worden tussen de woorden "ingeval het definitief beschermd landschap" en de woorden "of een gedeelte ervan" de woorden ", het erfgoedlandschap" ingevoegd.

Artikel 11

In artikel 19 van hetzelfde decreet, dat artikel 40 wordt, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1, tweede lid, worden de woorden "Hij heeft toegang tot de in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermelde gebieden" vervangen door de woorden "Hij heeft toegang tot de landschappen die in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermeld zijn of tot de landschappen die in het besluit van de Vlaamse regering voorlopig of definitief aangeduid zijn als ankerplaats of tot de landschappen die in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend zijn als erfgoedlandschap" ;
- 2° in § 2 worden de woorden "De leden van de Koninklijke Commissie hebben toegang tot de in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermelde gebieden," vervangen door de woorden "De leden van de Koninklijke Commissie hebben toegang tot de landschappen die in het voorlopige of definitieve beschermingsbe-

sluit vermeld zijn of tot de landschappen die in het besluit van de Vlaamse regering voorlopig of definitief aangeduid zijn als ankerplaats, of tot de landschappen die in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg afgebakend zijn als erfgoedlandschap".

Artikel 12

In hetzelfde decreet wordt in artikel 20, § 1, dat artikel 41, § 1, wordt een 8° toegevoegd, dat luidt als volgt :

"8° eenieder die, in strijd met artikel 28, onvoldoende zorg in acht neemt voor de waarden en de typische landschapskenmerken van een overeenkomstig artikel 27 van hoofdstuk IV afgebakend erfgoedlandschap, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden."

Brussel, 10 juli 2003.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De Vlaamse minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd
en Ambtenarenzaken,*

Paul VAN GREMBERGEN
